

Upravništvo. Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocanova ulica 2.
Telefon št. 190.
Računi pri pošti: Ljubljana št. 11.842, Praga št. 150.241.
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Turška politika

Eden najvidnejših dogodkov v po-
dročju mednarodne politike je bil v
zadnjih dneh poleg objave nemško-
italijanske vojaške zveze nedvomno
pakt o medsebojni pomoči, sklenjen
med Turčijo in Veliko Britanijo.

Vedno na novo se v zadnjih tednih
delajo paralele z letom 1914. Kolika
razlika je med politiko tedanje in da-
našnje Turčije, pa med tedanjo in se-
danjo Turčijo po notranji strukturi,
zunanjem obsegu in celotni poziciji!
Že na splošno so ogromne razlike v
nekaterih državah, kakor so danes in
kakor so bile pred 25 leti. Turčija pa
še prav posebno prednjači med njimi,
kar se tiče razlike. Malokje so tako
temeljito napravili križ čez preteklost
kakor tu, se tako temeljito odmaknili
od stare tradicije in vsega, kar je z
njo v zvezi. Ob britansko-turškem
paktu se ta ogromni prelom kaže še
prav posebno učinkovito.

Med osnovne črte turške nacionalne
politike povojne dobe spada pred vsem
prijateljstvo z Rusijo. V njem je ena
najtrdnjših potez turške mednarodne
vsmerjenosti. Niti za trenutek ni An-
kara za vlade Kemala Atatürka oma-
hvala na tej svoji poti, smatrajoč, da
ji je prav naslonitev na Moskvo naj-
trdnjša opora v svetu. Pri tem pa je
treba poudariti, da notranja turška
politika s tem ni bila niti najmanj pri-
zadeta; v Turčiji se niso vse čas niti
najmanj udajali komunističnim ide-
jam v notranji politiki in tudi s komu-
nistično propagando niso imeli kaj pri-
da težav, a jim tudi niso niti najmanj
priznawali. Malokje so s komunistič-
nimi agitatorji postopali tako ostro
kakor ravno v Turčiji. V zunanji poli-
tiki se ni nič zgodilo, kar bi bilo v na-
sprotnju z interesi Rusije, ne da bi se
moglo ob tem govoriti o kaki zavisno-
sti. Pač pa se je diplomatsko sode-
lovanje naslanjalo tudi na gospodarsko
kolaboracijo, pri čemer se je Turčija
kot proizvajalec surovin s pridom uve-
ljavljala na sovjetskem trgu, na drugi
strani pa tudi kot konsument ruskih
industrijskih izdelkov. Pod vtisom ru-
skih uspehov se je začela stopnjevati
tudi turška industrializacija, kar prav
sedaj ob sklepu pakta z Anglijo ni
majhnega pomena.

Druga osnovna poteza turške naci-
onalne politike je zdajnja leta prija-
teljstvo in zavezništvo z Grčijo. Kar
težko si je predstavljati ta orjaški pre-
obrat, saj je prva leta po svetovni
vojni vladalo med obema državama
največje nasprotstvo, ki je dovedlo ce-
lo do vojne in potem do grške kata-
strofe. Radikalno se je likvidiral ta
spor s tem, da so se zamenjali stotiso-
či prebivalstva in so narodne manjši-
ne, ki so bile izvor nasprotij, domala
povsem izginile. Zatem sta si sosedla
segla v roke in zavezništvo med Grči-
jo in Turčijo je postalo in ostalo dru-
ga vodilna poteza turške nacionalne
politike do danes.

Prijateljstvo z Grčijo je stvorilo
osnovo za razširjenje zvez na balkan-
sko stran. Prav zveza z Jugoslavijo je
postala drugi vogelni kamen turške
balkanske politike in Kemal je ponov-
no pokazal kako silno resno mu je za
zvezo z našo kraljevino. Balkanska
zveza se je stvorila ob izredno krep-
kem sodelovanju prav Kemalove Tur-
čije. Na prednjeazijski strani je Tur-
čija zainteresirana v dveh smereh. Kot
mejaš Perzije, ali po novem Irana, ter
Iraka je posegla zelo aktivno v razvoj
političnih odnošajev s tem, da je dala
pobudo za ustanovitev prednjeazijske-
ga bloka, ki veže vse države od Egejskega
morja do britanske Indije. V tej
zvezi je vsekakor Turčija vodilni član
in njen vpliv najbolj merodajni, za
kar jo najbolj usposablja moderna
notranja preuredba ter odlična orga-
nizacija in radikalna smotrenost, ki so
dosegle tako impozantne uspehe. Po-
leg tega je še iz predvojnne dobe turški
vpliv tudi v arabskih državah in teri-
torijih še vedno silno velik, sedaj to-
liko večji, ker je turška reformna po-
litika dosegla tako vidne uspehe.

Toda na azijski strani je še ena stran.
kjer je turška zunanja politika prav
posebno zainteresirana. To je v raz-
merju do Sirije, ki je v francoski
mandatni upravi. Turškim težnjam je
bila Francija še v nedavni preteklosti
zelo ugodila, ko je dovolila tako
imenovanemu Aleksandretskemu san-
džaku avtonomijo, ki pomeni dejansko
toliko ko odločilno prevlado turškega
življa in turške uprave. Tu bi
Ankara rada še korak dalje in v tej
ali drugi obliki priključila Aleksan-
dretsko ozemlje, ki se po turško ime-
nuje Hataj, turški republiki. Kako
obliko bo zavzelo to prizadevanje in
koliko bodo uspehi, to bi moglo v krat-
kem postati aktualno. Vendar opozar-
jajo informirani krogi, da ni pričako-
vati v tem pogledu prenapetosti. Na
obeh straneh imajo interes na tem, da
s predaleč segajočimi spremembami ne
spravijo v slabo voljo Sirije in sploh
arabskega sveta, ki bi želel Hataj ohran-

CHAMBERLAIN O POGAJANJH Z RUSIJO

Zunanjepolitični ekspeze v spodnji zbornici — Razvoj angleške akcije za ustanovitev »mirovne fronte« — Težkoče in nade v pogajanja z Rusijo

London, 19. maja. AA. Na današnji seji
spodnje zbornice je imel predsednik vlade
Chamberlain v teku zunanjepolitične
razprave velik govor, v katerem se je ba-
vil s sedanjim mednarodnim položajem in
posebno z angleško akcijo o ustanavljanju
mirovne fronte. Izjavil je med drugim:

Tudi sporazum z Nemčijo mogoč, če ...

Mnogo raje bi videl, da ne bi govoril
o zunanji politiki, ker je sedanja doba
doba napetosti, zaskrbljenosti in sumni-
čenj. Toda popolnoma se zavedam, da
vsako besedo, ki jo izgovorim, slišijo ne
samo člani spodnjega doma, pač pa tudi
po vsem svetu in da jo preiskujejo pod
drobnogledom. Smatram, da more politika
miru igrati vlogo tudi v onih vprašanih,
ki jih poznamo pod imenom kolonialna
vprašanja. Strinjam pa se s tem, da mi
nikakor nismo pripravljeni, da bi kupili
mir za vsako ceno, za koncesije, ki vodijo
samo do novih zahtev. Angleška politika
ne sestoji v tem, da bi se ustanavljali v
Evropi bloki držav s sovražnimi težnjami.
Z Nemčijo bi se dalo razpravljati o po-
gostih trajnega miru, če bi Anglija dobila
zagotovilo, da ne namerava izvesti nadalj-
njih napadov ali uporabljal silo nasproti
drugim državam. Na to vprašanje ne gle-
dam s svojega osebnega stališča, pač pa s
stališča angleških koristi v egoističnem
smislu besede. Uvidevam, da vi ne morete
ločiti angleških od svetovnih interesov.
Največji od vseh angleških interesov je
ohranitev miru.

Glede izvajanja Lloyd George je Cham-
berlain omenil, da Lloyd George ni pove-
dal ničesar nenavadnega ali celo usodnega
glede postopkov, ki so v zvezi z an-
gleškim poslanstvom v Pragi. Vse, kar je
bilo storjeno, je posledica prejšnjega stan-
ja. Zatem je zanikal trditve, da je fi-
nančni minister odobril, da se v banko za
mednarodna plačila prenesejo tudi bivši
češki računi ter pripomnil, da so bile od-
bitve samo v korist za tiste, ki so zapu-
stili Čechoslovaško, ne pa v korist Nem-
čije.

Ustanavljanje mirovne fronte

Jamstva, ki so jih dobile od Anglije
posamezne države, so naletela na splošno
odobravanje. To so bile metode hitrejšega
postopanja, da dobe podporo in zagotovila
oni krogi, ki so bili najpotrebnejši. Za-
radi tega smo mi najprej dali jamstva
Poljski in za tem Rumuniji. S tem pa se
ni konec ukrepov, ki jih imamo pred
očmi. Prva jamstva smo dali, da bi se
preprečilo vsako nadaljnje poslabšanje po-
ložaja. Preostaja, da se ta postopek okre-
pi še s trajnimi aranžmami ter da posku-
šamo dobiti še dopolnilno podporo tudi od
ostalih krogov, ki so za to pripravljeni in
ki so voljni nuditi to podporo. Hočem
poudariti, da ta politika ni politika usta-
navljanja nasprotnih blokov držav v Ev-
ropi, blokov, ki bi bili medsebojno so-
vražno razpoloženi. Nikakor ne smatram,
da je vojna neizbežna, dokler se ni začela
Politika nasprotujočih si blokov držav se
nam zdi v jedru nestalna in zaradi tega
tudi nevarna. Mi zastopamo v politiki
stališče, da ni niti enega vzroka za napad,
ki bi onemogočil razpravo v duhu dobre
volje glede vseh vprašanj, ki so medna-
rodno sporni.

Angleško-turška pogodba

Pogajanja s Turčijo so kmalu pokazala,
da obstoje tudi razna vprašanja vojaškega
znajanja, ki so bila kmalu urejena, tako
da sta obe vladi mogli že 12. maja podati
izjavo, ki je doživela veliko odobravanje

i v spodnji zbornici in v javnosti sami. Po
sklenitvi dogovora je vsa Turčija mani-
festirala občutek zaupanja in hvalečnosti
za britansko prijateljstvo. Razmerje do
Turčije se je utrdilo v dobi predsedova-
nja Ismeta Inenija. Recipročnemu značaju
tega dogovora pripisujemo velik pomen.
Dogovor se ne more skleniti kar čez noč
in je bilo zato priporočljivo razčistiti, ka-
ko bosta na podlagi vzajemnih obveznosti
nastopili Velika Britanija in Turčija v
primeru kakšnega napada, ki bi rodil vojni
v Sredozemlju. V tej izjavi smo izrazili
svojo nameru, da bomo v primeru vojne
drug drugemu pomagali. Toda spodnja
zbornica ve, da ta izjava sega čez okvir
Sredozemlja. V tej izjavi se priznava
potreba varnosti na Balkanu. V svojih
konsultacijah smo se glede tega zedinili
in bomo brez dvoma te rezultate ugotovili
v dolgoročni pogodbi.

Pogajanja z Rusijo

Kar se tiče pogajanj z Rusijo, ni res,
da britanska vlada koleba, češ da se ne
strinja z ideologijo druge pogajajoče se
velike Britanije, da to ni tako. Velika
Britanija hoče najti najboljšo me-
todo za ustanovitev mirovne fronte. Če
bomo mogli najti način za pomoč in so-
delovanje Rusije pri ustvarjanju mirovne
fronte, ga bomo pozdravili. Mi ga želimo
in ga iščemo. Glasovi, da podcenjujemo
pomoč, ki bi jo mogli imeti od Rusije, so
neutemeljeni. Mi smo ruski vladi svetova-
li, naj bi podala izjavo glode Poljske in
Rumunije, podobno izjavi, ki smo jo mi
dali Turčiji. Toda zdaj se, da je sovjetska
vlada mislila, da ta ponudba ni recipročna.
Izjaviti želimo, da ni britanska vlada ni-
koli imela namena zahtevati od ruske vla-
de, naj stori karkoli, češar ne bi bila sa-
ma pripravljena storiti. Mi smo zmerom
pričakovali, da bodo dogovori recipročni,
zato težko razumem, zakaj nekateri ne-
prestanjo misliti, da se v svojih predlogih
izogibamo recipročnosti. Nam je do tega,
da hitro dosežemo sporazum, toda spodnja
zbornica naj ima v mislih, da mi v tem
pogledu ne skušamo ustvarjati zveze med
nami in drugimi državami, temveč samo
iščemo pota in načine, kako se bomo
uprli napadu. Ta politika se nam ne bi
posrečila, če bi v želji, da dosežemo so-
delovanje katere države, ustvarili nevešč-
nosti drugi državi, ki neče sodelovati z
nami. Zato izjavljam, da je v tako važni
in koščljivi zadevi potrebna neka opre-
znost. Cilj naše politike je ustvaritev fronte
in je bolje ta cilj odložiti še za nekaj dni,
kakor pa hitro nekaj ukreniti, če bi se po-
tem pred našimi očmi nekaj že gotovega
podrlo.

Mislimo, da sovjetska vlada morda ni
mogla doseči z nami sporazum v nekaterih
vprašanih, v katerih bi se lahko sporazu-
mell, če bi bila pripravljena naknadno
obširneje proučiti vprašanja, zaradi kate-
rih so nastale težave. Ne morem povedati,
kako žal mi je, da je sovjetska vlada
sklenila, da ne pošlje Potemkina v žene-
vo. Zasedanje sveta DN se je odložilo za
teden dni samo zato, da se omogoči Po-
temkinu udeležba. Po odložitvi zasedanja
pa Potemkin ne more priti v Ženevo, tako
da lord Halifax nima možnosti osebno po-
govoriti s njim.

Naš zunanji minister Halifax bo jutri
konferiral v Parizu s predsednikom fran-
coske vlade Daladierom in z zunanjim
ministrom Bonnetom. Po teh konsultaci-
jah je pričakovati, da bodo odstranjene
zapreke, ki so do danes zavirale skleni-
tev dogovora z Rusijo. Upam, je končal
Chamberlain, da bom potem vendar že
mogel sporočiti spodnji zbornici, da je do-
sežen končni sporazum med obema drža-
vama.

Potek seje

Predlog o znižanju kreditov zunanjemu ministertvu odklonjen

London, 19. maja. br. Zastoj v pogaja-
njih z Rusijo in indiskrecije ruskih, kakor
tudi angleških listov o angleških in ruskih
predlogih za sporazum, ki so pokazali, da
sta stališči ruske in angleške vlade še pre-
cej nasprotni, so bili razlog za zunanje-
politično debato, ki se je vršila danes v
spodnji zbornici. Ob tej priliki je podal mi-
nistrijski predsednik Chamberlain pomembne
izjave, v katerih je med drugim poudaril,
da je nastal v pogajanjih z Rusijo prav za
prav nesporazum, da pa Anglija nima na-
mena ustvarjati nekih vojaških zvez ki bi
le še lahko bolj vznemirile svet nego »fron-
te miru«, ki naj bi zajamčila da v bodo-
če ne bo nobena mala država postala žrtev
politike svojih sosedov. Formalni povod za
debatu so dali zastopniki opozicije, ki so
vložili pri predsedstvu zbornice predlog,
naj se znižajo krediti za zunanje minist-

stvo, ker izvaja politiko, ki je ni mogoče
odobravati. Zbornica se je danes v nasprotju
s svojimi običajni sestala že v opoldan-
skih urah. Chamberlain je govoril okrog
14. ure in dobri dve uri pozneje je bila
debatu, v katero je posegla v celoti 7 go-
vornikov, že zaključena. Predlog opozicije
za znižanje kreditov za zunanje ministertvo
je bil odklonjen. Veliko pozornost je pri-
tem vzbudila okoliščina, da se je izredno
veliko število konservativnih poslancev
vzdržalo glasovanja.

Po formalni otvoritvi zbornice seje in
prehodu na dnevni red, je prvi govoril stari
liberalni leader Lloyd George. Na svetu, je
dejal, je nastala splošna napetost, v kateri
pričuje javnost dan za dnem nov udarec
proti obstoječemu stanju. Malo je verjetno,
da bi kakšna država napadla neposredno
Anglijo ali njene kolonije in dominione,

glašajo v angleških krogih, kako moč-
no okrepitev je dobil z novim paktom
otok Ciper, ki sam nima najboljših
luk, a ima v maloazijski obali smisel-
no dopolnitev. Smatra se, da je teži-
šče pakta v vlogi Dardanel, to se pravi,
v bodoči vlogi Dardanel v zvezi s
pogajanjimi in aranžmaji z Rusijo. Zna-
no je, da obstoja poseben sporazum
glede Dardanel, sklenjen v Montreuxu.
Prav spričo tega so potrebne še na-
daljnje podrobne določbe, ki so jih po-
stavili na program bodočih razgovo-
rov.

ker se vse države na svetu dobro zavedajo
angleške moči. Toda tik za mejami, nekatere
držav se pravkar vršijo vojaške inspek-
cije. Od Libije do Severnega morja se pre-
mikajo čete, a nihče ničesar ne zve o nji-
hovah namerah. Angleška politika dejansko
stremi za ohranitvijo miru. To politiko je
treba izpopolniti v toliki meri, da se nikdo
ne bo upal nikogar napasti. Končna in po-
polna katastrofa pa se bo mogla preprečiti
le, če se bodo vse države, ki so zainteresirane
na ohranitvi miru, združile v mirovni fron-
ti. Vladi je treba čestitati k sporazumu.
ki ga je sklenila s Turčijo, toda položaj mi-
rovne fronte bo še v izredni meri bolj utr-
jen, če bo tudi Rusija vključena vanjo. Ru-
sija je pripravljena staviti svoje vojaške
in industrijske sile na razpolago demokraci-
ji, a upravičeno zahteva od demokratskih
držav enake obveznosti, kakor naj bi jih
ona sama prevzela.

Drugi govornik je bil vodja laburistične
opozicije, major Attlee, ki je izjavil, da bo
mirovna sronta perfektna šele tedaj, ko bo
doseženo tesno sodelovanje Rusije. Angli-
je in Francije. Čeprav je angleška vlada
doslej mnogo storila za ohranitev miru, ji
vendar specifično pri pogajanjih z Rusijo
ni mogoče oprostiti, da pogajanja tako za-
vključuje in jih vodi v absolutni tajnosti.

Nadaljevanje debate

Chamberlainov govor je bil od večjega
dela konservativnih poslancev sprejet z
velikim odobravanjem.
Naslednji govornik je bil konservativni
prvak Churchill, ki je naglasil, da je v se-
danji mednarodni politični konstelaciji
največji angleški politični interes ta, da
doseže z Rusijo podobno sodelovanje na
političnem in vojaškem področju, kakor ga
je s Francijo. Angleška vlada mora pri-
stati na rusko željo, da se enako kakor
Poljski in Rumuniji, zajamčijo tudi Litvi.
Letonski in Estonski njeni interesi. For-
macija mirovne bloka bo zaključena de-
jansko in glede na svoje učinkovanje šele
tedaj, ko bo v njenem okviru tudi Rusija.
V ostalem pa tudi ni nobenega stvarnega

Zastoj v pogajanjih

Kljub temu vlada tako v angleških kakor francoskih krogih optimizem

London, 19. maja. z. Angleško-ruska po-
gajanja so znova prišla na mrtvo točko.
Zadnji angleški predlogi niso našli razu-
mevanja v Moskvi, ki slej ko prej vztra-
ja na tem, da prevzamejo zapadne ve-
sile garancije tudi za Litvo, Estonsko in
Letonsko. Razlika v stališču obeh velesil
pa ni toliko stvarnega kakor načelnega
stališča. Glavno težavo tvori še vedno od-
klonilno stališče Poljske, ki odklanja tes-
nejše zveze z Moskvo, deloma tudi zato,
ker se boji, da bi mogla ukrajinska na-
rodna manjšina kdaj v bodočnosti igrati v
Poljski enako vlogo, kakor jo je igrala
nemška narodna manjšina v bivši Češko-
slovaški.

Angleški tisk pa je še vedno optimisti-
čen in smatra, da je končni sporazum za-
gotovljen. »Daily Express« naglašja, da je
Anglija šla sicer do skrajnih meja, ven-
dar pa je slej ko prej pripravljena storiti
vse, da pride do sporazuma. »Daily Tele-
graph« pravi, da bo Anglija v polnem ob-
segu prevzela vse obveznosti, ki naj zajam-
čijo Rusiji popolno enakopravnost. Glede
Francije ni dvoma, da se bo pridružila
vsaki obveznosti, ki jo bo prevzela An-
glija.

London, 19. maja. br. Ruski poslanik
Majski je bil danes dopoldne znova v
Foreign office. Zvečera je imel daljši
razgovor z zunanjim ministrom Halifa-
xom, ki ga je tedaj informiral o stališču,
katerega je zavzela angleška vlada na
svoji seji v sredo o poslednjih ruskih pro-
tipredlogih. Danes se je Majski sestel z
državnim podtajnikom za zunanje zadeve
sirom Robertom Vansittartom. Izročil mu
je noto ruske vlade, o kateri vsebini pa
ni bilo mogoče zvedeti nikakih podrobnos-
ti.

Pariz, 19. maja. d. V tukajšnjih diplo-
matskih krogih so prepričani, da bo med
Anglijo in Rusijo kljub velikim težkočam,
ki še vedno obstojajo, končno na podlagi
francoskih kompromisnih predlogov le
prišlo do sporazuma. Med obema vlada-
ma so sicer še vedno znatna nasprotja v
naziranjih, ki pa se bodo dala premostiti.

Angliji gre predvsem za to, da zagoto-
vi Poljski in Rumuniji v primeru nem-
skih napadov pomoč Rusije. V Londonu
sicer verujejo v odprno voljo obeh teh
držav, vendar bi jima radi še s pomočjo
Rusije za kritične momente okrepili hr-
bet, posebno glede na razširjeno bojazan
pred nemškim zračnim orožjem. V glav-
nem je bolj moralna kakor materialna
pomoč, ki bi jo rada Anglija dosegla od
Rusije. V najslabšem slučaju bi se mogla
Anglija tudi odreči pogodbeni formulaci-
ji; kajti, ako bi se kdaj nemškimi atma-
dam posretilo prodreti globoko na Polj-
sko ali v Rumunijo, bo morala Rusija vo-
jaško reagirati tudi brez kakršnihkoli si
bodi obveznosti. Rusija namreč nikakor
ne more riskirati, da bi dobila namesto
dveh vmesnih držav za zapadnega sode-
dela veliko Nemčijo. Nemška vojska se go-
tovo ne bi ustavila ob ruski meji, temveč
bi se je v Hitlerjevi službi polastila hre-
penenje po Ukrajini. Anglija torej nima
nobenega razloga plačati visoko ceno za
pogodbeno ugotovitev čena takega, kar
je v notranji črti ruske politike,

razloga, zaradi katerega bi bilo upraviče-
no na tak način zavlačevati pogajanja z
Rusijo in odklanjati njeno pomoč. Bivši
zunanji minister Eden je v daljšem govoru
naglasil, da se strinja s Chamberlainovo
izjavo, da je namen angleške politike pre-
prečiti vojno in ne povzročiti je. Toda me-
tode, ki se jih vlada pri izvajanju te poli-
tike poslužuje, so nesprejemljive. Čim
bolj trdno bo zgrajena fronta miru, tem
bolje se bodo nasprotniki miru lahko pre-
pričali, da je zamen vsak njihov novi po-
skus z nasiljem in grožnjami spremeniti
karto Evrope. V tem spoznanju pa je tudi
utemeljena nujnost angleško ruskega spo-
razuma. Nobenega političnega, ne vojaškega,
ne psihološkega razloga ni za to, da bi
bilo treba odkloniti načelo popolne reci-
pročnosti kot osnove takega sporazuma.

Vodja liberalov Sinclair je ugotovil, da
je nemškemu in italijanskemu narodu tre-
ba samo jasno dopovedati, da ju angleški
narod ne sovraži, nego je prijateljsko raz-
položen do njiju, a prav tako je treba po-
vedati, da bi vsaka napadalna akcija, ki bi
bila naperjena proti kakšni državi, za ka-
tero je Anglija dala svoja jamstva, izzvala
vojno.

Debatu je zaključil kot zastopnik vlade
državnim podtajnik za zunanje zadeve But-
ler. Pojasnil je, da je angleška vlada v po-
gajanjih z Rusijo svoje prvotne predloge
že spremenila. Anglija pa noče bloka drž-
av, ki bi bil naperjen proti kakšni drugi
državi, nego hoče ustvariti stanje varnosti,
v katerem bo mogoče različna stališča in
zahteve spraviti v sklad in realizirati s
pogajanj, ne pa s silo. Anglija vojne noče
povzročiti, nego jo preprečiti.

Ob zaključku je zbornica prešla h gla-
sovanju Predlog opozicije o zmanjšanju
kreditov za zunanje ministertvo je bil od-
klonjen z 220 : 96 glasovom. Pičla udeležba
pri glasovanju je vzbudila občo pozornost.
Večji del konservativnih poslancev, a tudi
nekaj opozicijskih, se je glasovanja vzdr-
žalo. Predvsem niso glasovali poslanci Ede-
nove skupine, ki jih je okrog 45, kakor
tudi ne prijatelji Churchilla. Duffa Coopra
in še nekaterih drugih konservativnih pr-
vakov.

Rusija zahteva nasprotno, kakor posta-
ja vedno bolj jasno, za svojo pomoč zelo
visoko ceno: ona zahteva, da postane ena-
kopravni član v zveznem obroču zapadnih
velesil. Po mnenju tukajšnjih diplomats-
skih krogov zasleduje Rusija pri tem še
posebne namene. S sklenitvijo vojaške
zveze z zapadnimi velesilami bi dobila ra-
da proste roke na Daljnem vzhodu.

Vedno bolj se kaže namreč, da se bo
vojna na Kitajskem vlekla še v nedogled,
da postajajo šanse za japonsko zmago
vedno manjše. Rusija bi se rada zopet po-
lastila Mandžurije, kar pa bi bilo mogoče
le, ako napade Japonsko na mandžurski
meji, še posebno bi se mogla Kitajska zo-
pet dovolj okrepiti. Ta napad pa bi bil
mogoč samo tedaj, ako bi imela Rusija
z vojaško zvezo z zapadnimi državami
popolnoma zavarovan svoj hrbet v Evro-
pi. Pri pogajanjih z Anglijo ščiti Rusija
vsekakor v prvi vrsti svoje lastne intere-
se in svoj lastni prestiž. Angleški intere-
si v vzhodni Aziji se na drugi strani ni-
kako ne krijejo z ruskimi interesi. Tako
iz gospodarskih kakor tudi političnih raz-
logov Anglija nikakor ne želi, da bi posta-
la Rusija na Daljnem vzhodu premočna.
Nič čudno ni torej, ako Rusija zahteva
popolno zvezo, in se na drugi strani An-
glija zvezi odločno upira. Ako se bo fran-
coski diplomaciji končno le posrečilo pre-
magati to interesno nasprotje, potem bo
nedvomno izvršila veliko delo.

V nedeljo sestanek Gafencu-Marković

Beograd, 19. maja. AA. Na pri-
tojnem mestu potujejo vest o bližnjem sestanku
zunanega ministra Cincar-Markovića z ru-
mskim zunanjim ministrom Gafencu.
Sestanek bo v nedeljo 21. t. m. na Dunavu.
Sestanek bo zasebnega značaja, namen pa
mu bo izmenjava informacij.

Angleška suverena v Ottawi

Ottawa, 19. maja. AA. Angleški kralj in
kraljica sta se danes ob 11. pripeljala v
Ottawo. Generalni guverner Kanade je po-
zdravil kralja in kraljico na železniški po-
staji. Pred postajo se je zbralo 6.000 lju-
di, ki so navdušeno pozdravljali kraljevsko
dvojico. Ob prihodu dvornega vlaka so od-
dali 21 častnih topovskih strelcev. S postaje
sta kralj in kraljica krenila v spremstvo
dragonske garde v mesto.

Uspel francoski polet preko Atlantika

New York, 19. maja. AA. Letalo »Lieut-
enant de Valseuse Paris« je preletelo
Atlantski ocean. Odletelo je iz Biscarose
v terek ter pripelo v luko Washington,
vojno pristanišče nedaleč od New Yorka.
Letalo se je spustilo v Lizboni, Yorki in
na Bermudskih otokih. Let je bil izvršen
z izredno preciznostjo. Posadka je bila
stalno v zvezi s francoskimi vojaškimi
radiopostajami ter postajo luke Washing-
ton.

Tajna pogajanja med Francijo in Italijo

Francija pripravljena pričeti uradna pogajanja, ako Italija ne bo zahtevala teritorialnih koncesij

London, 19. maja. o. »Daily Mail« poroča iz Rima, da se vodijo tajna pogajanja med Francijo in Italijo, ki so že precej napredovala. Francoska vlada je sporočila italijanski vladi, da je pripravljena pričeti uradna pogajanja o italijanskih zahtevah, če Italija ne zahteva nobenih teritorialnih koncesij. Italijanska vlada je nato zagotovila, da so njene zahteve glede Tunisa, Džibuti in Sueškega prekopa samo pravnega značaja. Trdijo, da so bila ta pogajanja v vatikanski knjižnici. Francijo je zastopal poslanik Francois Poncet, italijansko vlado pa grof Costanza, italijanski poslanik pri Vatikanu. Zlasti večeraj so trajala posvetovanja zelo dolgo. Nekaj časa jim je prisostvoval tudi vatikanski državni tajnik kardinal Maghione.

butija in Sueškega prekopa samo pravnega značaja. Trdijo, da so bila ta pogajanja v vatikanski knjižnici. Francijo je zastopal poslanik Francois Poncet, italijansko vlado pa grof Costanza, italijanski poslanik pri Vatikanu. Zlasti večeraj so trajala posvetovanja zelo dolgo. Nekaj časa jim je prisostvoval tudi vatikanski državni tajnik kardinal Maghione.

Nemčija in severne države

V Nemčiji polagajo na pogajanja z baltskimi in skandinavskimi državami veliko važnost

Kodanj, 19. maja. AA (DNB): Izdano je bilo naslednje uradno obvestilo: Ko je nemška vlada predlagala, naj se začne pogajanja za sklenitev pakta o nenapadanju na temelju vzajemnosti, sta obe vladi izmenjale misli, kar je dovelo do sledečega rezultata. Danska vlada, ki je že prej odgovorila Nemčiji, da se ne čuti ogroženo, je sedaj sporočila, da je pripravljena pričeti pogajanja za sklenitev nenapadnega pakta, ki bi potrdil obstoječe prijateljske odnose in s čimer bi se izrazilo voljo obeh držav, da druga napram drugi ne bosta uporabljala nasilnih sredstev za reševanje medsebojnih vprašanj.

Nemčija te države ogroža. Roosevelt je s tem samo vzemiral evropsko politiko. Tako nordijske države kakor tudi baltske so s svojimi odgovori najboljše dokazale neosnovanost Rooseveltove poslanice. Danska je s svojim odgovorom dokazala medsebojno zaupanje, ki vlada med Nemčijo in Dansko. Iz tega se vidi tudi velika razlika, ki obstoja med angleškim sistemom garancij ter pakti o medsebojnem nenapadanju, ki jih sklepa Nemčija.

Berlin, 19. maja. AA (DNB): Nemški tisk komentira odgovore nordijskih držav na nemški predlog o sklenitvi medsebojnega nenapadnega pakta ter pravi, da so odgovori dokazali, da je bila Rooseveltova poslanica sestavljena na napačni osnovi. »Völkischer Beobachter« pravi, da so nordijske države že dolga leta imele z Nemčijo prijateljske zveze, da pa je Roosevelt navzlic temu v svoji poslanici trdil, da

Paris, 19. maja. z. »Temps« poroča, da polagajo v Berlinu izredno važnost na pogajanja s skandinavskimi in baltskimi državami. Nemčiji je predvsem od tega, da si zagotovi nevtralnost vseh severnih držav za vsak primer. V tem pogledu poačajo največjo važnost na stališče, ki ga bodo zavzele baltske države. V Berlinu smatrajo, da je vloga baltskih držav izredno važna, če zaradi tega, da so baltske države prehodno ozemlje za primer nemško-ruskega spopada. Zato polagajo na sklenitev primernega dogovora s temi državami še prav posebno važnost.

Velika parada v Madridu

Včeraj je bila v Madridu v proslavo Francove zmage svečana parada, pri kateri je sodelovalo nad 200.000 vojakov

Madrid, 19. maja. AA (DNB): Velika vojaška parada, ki se je danes začela v Madridu, pomeni uradni konec španske državljanske vojne. Parade se je udeležilo okoli 200.000 vojakov. Nekaj pred deveto uro dopoldne je general Franco v slavnostnem sprejmu prišel v Madrid. V njegovem spremstvu so bili vsi člani generalitete. Ulice, po katerih je šel sprevod, so bile slavnostno okrašene. Na vsej poti je množica ljudstva navdušeno vzklikala generalu Francu in Španiji. Pred začetkom sprevoda sta bila izročena generalu Francu lovorec venec in posebna spomenika, v kateri so poudarjena zgodovinska dela generala Francu kot odredišča domovine. Prvim vojaškim oddelkom, ki so šli v sprevodu, je poveljeval vrhovni poveljnik osrednje španske armade general Saliquet. Zatem so sto-

pali italijanski prostovoljci pod poveljstvom generala Gambare. Sledile so čete generala Solchaga, Valina, Orgaza in drugih. Posebno številno so bili zastopani motorizirani oddelki in težka artiljerija. Vse tribune za občinstvo in diplomatski zbor so bile nabito polne. Med drugimi je bilo opaziti tudi italijanske poslanice grofa Violo.

Vsi dopisniki iz Madrida poročajo da je bil že na vse zgodaj jutraj Madrid z okolico podoben velikemu vojaškemu taborišču. Čete so bile že ob 8. jutraj pripravljene za parado.

Ponoči so v vsej Španiji goreli kresovi v znak zmagovalnega konca vojne ter začetka nove dobe miru. V okviru teh slavnosti bo general Franco prvič sprejel v samostanu Escorial pri Madridu v svojstvu šefa države diplomatski zbor.

Veliki izgredi v Palestini

Demonstracije židov pred poslopjem angleške uprave Vmes je moralo poseči tudi vojaštvo

Jeruzalem, 19. maja. v. V Jeruzalemu so bili večeraj veliki izgredi. Po mestu so židje ves dan demonstrirali ter vzklikali proti Angliji, ministrskemu predsedniku Chamberlainu in kolonialnemu ministru Macdonaldu. Zgodaj dopoldne je prišlo več tisoč židov pred poslopje angleške uprave, kjer so protestirali proti angleški Beli knjigi o odločitvi palestinskega vprašanja. Ker so demonstracije postajale čim dalje huje, je skušala policija razgnati množico s pendreki. Nenadno so padli iz množice strelci ter sta bila dva angleška vojaka hudo ranjena. Zato so angleške čete nastopile proti demonstrantom z orožjem ter so

zvečer okrog 21. prepeljali že 85 ranjenecv v židovske bolnišnice. Na angleški strani je bilo 10 ranjenih, med njimi 2 hudo. Židovski demonstranti so podirli vse brzojavne drogeve in razbili vse cestne svetilke v okolici angleškega upravnega poslopja.

London, 19. maja. w. Angleški listi poročajo obširno o židovskih izgredih v Palestini. V Jeruzalemu je moralo razen policije nastopiti proti židovskim demonstrantom tudi vojaštvo. Listi poročajo, da je bil na angleški strani en vojak ubit, 10 pa ranjenih, dočim je bilo na židovski strani sto ranjencev.

Program Cianovega obiska v Berlinu

Berlin, 19. maja. br. Danes je bil objavljen program Cianovega obiska v Berlinu. Italijanski zunanji minister prispe v Berlin v nedeljo dopoldne ob 11. Na postaji ga bo sprejel Ribbentrop z velikim sprejemstvom. K sprejemu bodo prišli tudi italijanski poslanik Attolico, nemški poslanik v Rimu in nekateri člani nemške vlade. Se dopoldne bo Ciano požil venec pred spomenik Nezanega junaka. Takoj nato bo obiskal zunanje ministr. Ob 13.30 mu bo Ribbentrop vrnil obisk v hotelu »Adlonu«, kjer se bo Ciano nastanil.

Popoldne se bodo pričeli zaključni razgovori o italijansko-nemški vojaški zvezi. Ob 20.30 bi Hitler priredil Ciano večerjo v stari kancelarski palači.

V ponedeljek dopoldne bo sprejem v berlinski mestni hiši. Ob 11. dopoldne bosta Ciano in Ribbentrop v novi kancelarski palači svečeno podpisala italijansko-nemško vojaško zvezno pogodbo. Ob ministra bosta sama po radiu objavila podpis pogodbe. Nato bo Ciano sprejel kancelar Hitler. Sestanku bosta prisostvovala tudi Ribbentrop in italijanski poslanik Attolico. Ob 13. bosta ob zunanja ministra sprejela novinarje. Nato bo kosilo na italijanskem poslistvu.

Popoldne bo Ciano obiskal Göringa na njegovem privatnem stanovanju, zvečer pa bo banket v Ribbentropovi privatni vili v Dahleu. V torek jutraj bo Ciano s posebnim vlakom odpotoval nazaj v Rim.

Sidor — slovaški poslanik pri Vatikanu

Bratislava, 19. maja. o. Slovaška vlada je zaprosila pri Vatikanu agremnt za bivšega ministrskega predsednika Karla Sidorja, ki naj bi postal poslanik pri sv. stolici.

Nemčija prevzame vse čl. dolgove

London, 19. maja. o. Po zanesljivih informacijah je angleško finančno ministrstvo izjavilo, da je pripravljeno izročiti 5 milijonov funtov češkoslovaških denarnih rezerv v Angliji mednarodni reparacijski banki v Baslu, ki naj bi dala to vsoto na razpolago nemški državi banki. Ta transakcija se smatra kot rezultat danes končanih razgovorov nemškega delegata dr. Wohltata z zastopniki angleške narodne banke in finančnega ministrstva. Angleška vlada doslej ni izjavila, koliko je češkoslovaških rezerv v Angliji, finančni krogi pa menijo, da jih je 20 do 25 milijonov funtov sterlingov, od tega 15 milijonov v zlatu. Dr. Wohltat je obljubil angleški vladi, da bo Nemčija prevzela vse češkoslovaške dolgove, tako državne kakor občinske v okviru sporazuma, doseženega v Londonu.

Rooseveltovo potovanje po Zedinjenih državah

Washington, 19. maja. d. Predsednik Roosevelt namerava oditi dne 15. junija na krožno potovanje po Zedinjenih državah, da bo v javnih predavanjih propagiral svoje nazore o potrebi revizije nevtralnostnega zakona.

Postopek za odobritev šolskih knjig

Beograd, 19. maja. p. Prosvetni minister je na osnovi zakona o učbenikih in zakona o glavnem prosvetnem svetu predpisal pravilnik, v katerem je podan postopek za izvajanje do oob glede uporabljanja učbenikov na vseh šolah v koroščenici prosvetnega ministrstva. Pravilnik obširno določa način, kako se odobri učbeniki za te šole. Vsak odobren učbenik bo odslej v veljavi najmanj po 4 šolska leta.

Beleške

„Zastoj v sporazumevanju“

»Slovenski dom« je ponatnil iz beograjske »Politike« razmišljanje o zastoju pogajanj za sporazum med Srbijo in Hrvati, ki ne bo dolgo. Članek dokazuje, da se bodo pogajanja za sporazum nadaljevala in da se bo doseglo soglasje tudi v tistem, v čemer ga do sedaj še ni bilo. Med drugim pravi:

»Če položaj nepristransko ocenimo, pridemo do zaključka, da sporazum Srbov s Hrvati ni mogoče ustvariti z dvajsetdnevni razgovori. Zastoj, ki je nastal, more koristno služiti, da se pripravijo ugodnejši pogoji za sporazum. Ni treba misliti, da bo zastoj trajal dolgo. Treba je nadaljevati tam, kjer je stvar obtičala. Delo za sporazum se mora nadaljevati, ker ni končano. Razvoj političnega položaja se giblje torej naprej in ne nazaj.«

»Hrvatski dnevnik« je objavil omenjeni članek »Politike« v celoti. Pravi pa o njem, da »ne vsebuje ničesar stvarnega. Besede, da sporazum ni časovno omejena potreba, so stare. Povsem odveč bi bilo še komentirati ta članek. To lahko opravi vsak inteligenten čitatelj sam.«

„Seljački dom“

o pogajanjih za sporazum

Glavno glasilo HSS »Seljački dom« objavlja uvodnik, v katerem dokazuje, da je postalo hrvatsko vprašanje po volitvah 11. decembra 1938 najnujnejše državno vprašanje.

Podrobno govori o pogajanjih za sporazum in nato nadaljuje:

Razgovori so bili zaključeni. Pri njih se je pokazalo, da Hrvati vedo, kaj hočejo in kako bo treba rešiti hrvatsko vprašanje. Mislimo, da sedaj ne bodo mogli več govoriti na drugi strani, da ne vedo, kaj hočejo prav za prav Hrvati. Med temi razgovori se je poskušalo od gotovih strani zanesti razdor v hrvatske vrste z očitki, da pripravljajo vodstvo hrvatskega narodnega pokreta izdajstvo nad hrvatskim narodom. Drugi so zopet mislili, da je nastopil čas, ko bi se dalo nekaj približati. Hrvatski kmetijski narod je danes politično popolnoma zrel in ve, kaj mora storiti. Ve pa tudi, da se mu njegov voditelj dr. Maček nikdar ne bo izneveril. Na sestanku narodnih poslancev HSS so bili sprejeti sklepi, ki dajejo dr. Mačku vsa pooblastila za nadaljevanje borbe za pravično hrvatsko narodno stvar do končne zmage.«

Hrvatski Nemci in sporazum

V Osijeku izhajajoči nemški tednik »Slavonischer Volksbote« je prinesel članek o stališču hrvatskih Nemcev do sporazuma. Članek med drugim pravi:

»Tukajšnji Nemci, ki živimo s Hrvati v mestu in po vaseh, se posebno interesiramo za rešitev hrvatskega vprašanja. Čeprav pri zadnjih volitvah nismo glasovali za listo dr. Mačka, vendar želimo, da bi bilo to vprašanje že končno likvidirano. Pri tem hočemo, da nas Hrvati priznajo na tem ozemlju za činitelja, s katerim je treba računati, posebno ker je v zadnjem času nemško prebivalstvo na podeželju izpostavljeno različnim nasprotnostim s hrvatske strani. Ponovno naglašamo, da želimo Hrvatom vse dobro, v kolikor tudi nam dobro žele. Nadejamo se, da bo hrvatsko vodstvo vse storilo, da se protinemško razpoloženje, ki se tukaj pojavlja, spremeni v prijateljsko razpoloženje.«

»Hrvatski dnevnik«, ki ponatiskuje te odstavke, jim pristavlja, da so očitki o protinemškem razpoloženju neosnovani. Pri hrvatskih kmetih ne gre za nikako nerazpoloženje proti Nemcem, temveč samo za nerazpoloženje proti političnemu nasprotniku, kakršno obstoja pač povsod po svetu. Na Nemcih samih je, da odpravijo vzroke nezaupanja in nerazpoloženja.

Hrvatski katoliški dnevnik

»Hrvatska straža« poroča, da je nedavno prejel škof dr. Dionizij Njarađi listino ročno papeževno pismo, v katerem izreka papež svoje zadovoljstvo s pisanjem in delovanjem »Hrvatske straže«.

O odstopu dosedanjega direktorja »Hrvatske straže« dr. Janka Simraka objavlja dr. Mačkov organ »Hrvatski dnevnik« beležko, v kateri pravi, da je bilo sklenjeno že na zadnji škofovski konferenci v Zagrebu, ustanoviti nov hrvatski katoliški dnevnik, ki bo imel širšo osnovo, kakor jo ima sedaj »Hrvatska straža«. Episkopat želi zbrati okoli bodočega novega hrvatskega katoliškega dnevnika vse tvorne sile hrvatske katoliške akcije, dočim je bila zastopana v »Hrvatski straži« samo ena njena skupina, t. zv. domagojci. V zvezi s tem se vrše tudi pogajanja za fuzijo med dosedanjimi tremi katoliškimi tiskarnami v Zagrebu v eno, ki bi bila v stanju izdajati novi veliki hrvatski katoliški dnevnik. Kako vlogo bo igrala pri ustanavljanju tega novega dnevnika »Hrvatska straža«, še ni znano. Nekateri zagovarjajo misel ustanovitve čisto novega lista, drugi pa predlagajo reorganizacijo »Hrvatske straže«, ki naj bi dobila novo uredništvo in eventualno spremenila tudi ime.

Nova češka vojska

Predsednik praške vlade divizijski general inž. Eliáš je nedavno obvestil češko javnost, da bo v bližnjih dneh organizirana nova vojska protektorata, ki pa bo štela samo 7000 mož. Vanjo bodo pred vsem sprejeti dalje službi podoficirji. Oboroženi bodo s karabinkami, pištolami in sabljami, odzroma bajonetmi. Druge vrste orožja protektoratni »zaščitni zbor«, kakor se bo uradno imenovala ta vojska, ne bo imel. Posadke zboru bodo porazmešene v raznih vojašnicah po Češkem in Moravskem. Ker pa s tem še daleč ne bodo zasedene vse vojašnice, ki so v mnogih krajih velike in nove stavbe, so posamezne občine že stopile v pogajanja z vlado, da jim prepustijo prazne vojašnice, ki bodo izpremenjene v šole.

Sinagoge na Češkem

Glasilo sudetskijh Nemcev »Die Zeit« ostro napada češkoslovaško narodno cerkev, češ da je prevzela od židovskih cerkvenih občin v dar več sinagog, ki jih misli predelati v krščanske cerkve. List ji očita, da se tem sabotira protizidovsko usmerjenost širokih ljudskih množic. Dalje pravi list, da je bil ustanovitelj čl. narodne cerkve dr. Herben in da je bil njen veliki pokrovitelj in duhovni vodja pokojni prezident T. G. Masaryk.

Uprava češkoslovaške narodne cerkve objavlja v zvezi s tem napadom v praških

Banovinska skupščina omladine JNS v Ljubljani

V nedeljo, 21. maja bo ob pol 10. dopoldne v veliki dvorani Kazine v Ljubljani redna banovinska skupščina Omladine Jugoslovenske nacionalne stranke s sledečim dnevnim redom:

1. otvoritev, pozdrav in poročilo predsednika g. inž. Jožeta Rusa,
2. imenovanje zapisnikarjev,
3. izvolitev verifikacijskega odbora,
4. poročilo tajnika g. Andreja Uršiča,
5. poročilo blagajnika g. Dušana Verbiča,
6. poročilo nadzornega odbora,
7. poročilo verifikacijskega odbora,
8. volitve,
9. poročilo g. dr. Branka Vrčona,
10. nagovori članov vodstva Jugoslovenske nacionalne stranke,
11. sprejem resolucije,
12. slučajnosti in zaključek skupščine.

Legitimacije za skupščino izdajajo udeležencem sreske organizacije OJNS, v Ljubljani pa tajništvo OJNS v Kazini.

Banovinski odbor OJNS

Žrebanje »Jutrovih« nagrad

Kakor smo že v razpisu našega letošnjega nagradnega tekmovanja sporočili in pozneje večkrat ponovili, bodo razpisane nagrade po žrebu razdeljene med one, ki so pravilno zložili sestavljeno (avtomobil) ter pravilno rešili vseh šest nalog. Žrebanje bo danes v veliki dvorani Kazine in se bo začelo ob 10. dopoldne. Zrebalo se bo javno

pod nadzorstvom kr. notarja dr. Andreja Kuharja. Trajalo bo potem do 13. ure, nadaljevalo pa popolne od 15. ure dalje, dokler ne bodo izžrebane vse nagrade. Dostopno je vsem udeležencem tekmovanja. Da pa se omogoči njegov nemoten potek, se morajo vsi, ki mu bodo prisostvovali, brezpogojno podrediti vsem navodilom prirediteljev.

Prevrat angleške politike

Konec britanske »sijajne osamljenosti« — Bistvena sprememba v javnem mnenju — Chamberlain lani in letos

London, 15. maja. Britansko javno mnenje preživlja velike spremembe. Anglija doslej — z izjemo svetovne vojne — še ni bila nikoli tako dalekosežno zapletena v evropske zadeve, kakor je sedaj. Čeprav se je v zadnjih letih že zelo razločno čutila ozka povezanost angleških in občeevropskih interesov, je vendar v odločilnih trenutkih prevladovalo in zmagovalo mnenje, da mora otoška kraljevina ostati daleč izven vseh evropskih diplomatskih sporov in da sme vanje posegati vselej le kot pomirjačo posrednik. Prej je samo Francija smatrala, da so njeni interesi ozko povezani in da je njena varnost zelo zavisna od splošnega evropskega miru, danes pa tudi Angliji že uvidevajo, da je mir kolektivna stvar, kakor je kolektivna tudi vojna, saj se nihče ne more izogniti njenim posledicam. Od leta 1924, ko so v Zenevi razpravljali o enotnem sporazumu proti napadalcu in je samo Anglija s svojimi dominijoni preprečila ratifikacijo ženevskega protokola, je bilo treba celih 15 let, da je Anglija spremenila svoje stališče »sijajne osamljenosti«. Ti dogodki, ki jih vsi poznamo, so namreč ogrozili britanske imperialne interese ter britansko trgovinsko premoč Anglija je mnogo izgubila na ugledu in na zaupanju, kar je zelo hudo prizadelo občutljivi britanski ponos. Zato danes že nekdanji najhujši pristaši britanske »sijajne osamljenosti« kakršni so London-derry, Beaverbrook, Lothian in drugi, podpirajo novo Chamberlainovo politiko.

Kriza, ki jo je lanskega septembra preživljal svet, je tudi Anglijo privedla do tega, da je začela drugače gledati na potrebe svoje državne obrambe. V septembru ni bila pripravljena niti angleška vojska niti angleško javno mnenje. Javnost se je zavedela resnosti položaja šele po Monakovu in vojna bi jo bila zalotila popolnoma nepripravljeno. Pripravljenost vojske same pa osvetluje najbolj dejstvo, da je bilo v Hyde parku postavljeno nekoliko protiletalskih topov muzejske starosti in da pripravljena municija niti ni bila istega kalibra.

V zadnjih par mesecih pa se opaža znatna sprememba. Brzina angleškega oboro-

listih izjavo, da ni prejela nobene sinagoge v dar od židovskih cerkvenih občin, marveč da je nekoliko teh poslopij kupila, ko so ji bila na ponudbo, ter da jih bo preuredila v svrhe svojega bogoslužja. V tako preurejenih cerkvah bo dovolila tudi drugim krščanskim organizacijam službe po njihovem obredu. Kar pa se tiče ustanovitve češkoslovaške narodne cerkve, dr. Herben ni bil med njenimi ustanovitelji. Masaryk pa ne samo da ni bil njen pokrovitelj in duhovni voditelj, marveč je splošno znano, da tej cerkvi ni bil prav nič naklonjen. Cerkevni zbor češkoslovaške narodne cerkve bo v kratkem sklical občni zbor vseh občin, da bodo njihovi zastopniki izglasovali spremembo imena. Cerkev se bo odslej imenovala češka narodna cerkev.

Nemške kolonije

Na Dunaju je bilo prošlo sredo veliko zborovanje pristašev nemške kolonialne misli pod predsedstvom bavarskega državnega namestnika generala von Eppa. Zborovanja se je udeležilo okoli 10.000 oseb, ki jih je predsednik pozival, naj bodo pripravljeni za dan, ko se bo Adolfu Hitlerju posrečilo izposlovati povratek nemških kolonij, da takoj zasejejo svoja, v naprej določena mesta. Zborovalci so izrazili svojo neomajno voljo za tem, da se nemškemu narodu vrnejo kolonije in vsakega Nemca preveva globoko prepričanje, da bo Hitler ugodno rešil tudi to važno vprašanje nemškega naroda.

„Rim—Berlin—Tokio“

V Berlinu je izšla prva številka v italijanski in nemščini tiskane revije »Berlin - Rim - Tokio«. Časni direktor revije je nemški zunanji minister Ribbentrop. Revija pravi v uvodniku, da bo krepila gospodarske in kulturne zveze med tremi zavezniki državam. V prvi številki so članki o japonski umetniški razstavi v Berlinu, o umetniških razstavah v Rimu, o nemških in italijanskih filmih. Revija objavlja tudi opis treh prestolnic zavezniki držav, o katerih pravi, da so »središča dinamične energije in izviri nove svetovne filozofije«.

Iz finančne službe

Beograd, 19. maja. p. V finančni službi so napredovali v 6. položajno skupino na ozemlju direkcije v Ljubljani za podporverjenike finančne kontrole: Josip Likar, Janez Lepej, Ivan Goršek, Marjan Klobutar, France Prebil, France Videnič, Martin Tomažič, Benjamin Kocjan, in Mihael Lončar.

Premeščena sta bila poverjenika finančne kontrole Marko Madjerić iz Šostanja v Makarsko in France Tominc obratno.

Žrtve krvne osvete

Beograd, 19. maja. p. Iz Peči poročajo, da so pod Čakarsko planino postali trije bratje Žujo žrtve zahrbtnega napada. Vsi trije so bili ustreljeni. Praviijo, da je bil napad izvršen v krvni osvoti.

Nenavaden vlom v Sarajevu

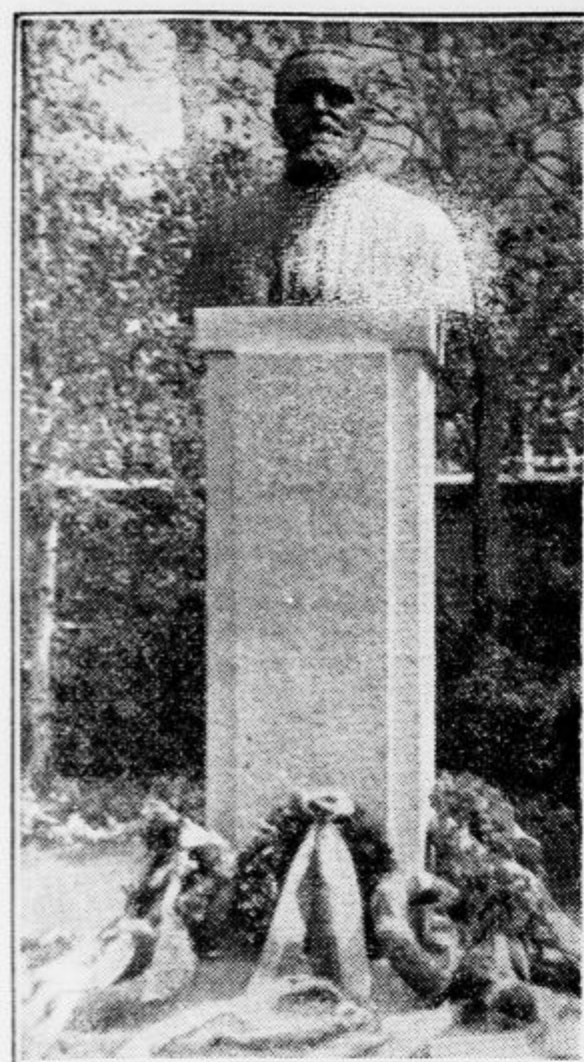
Sarajevo, 19. maja. o. V pretekli noči je bil izvršen v prostorih pevskega društva »Trebević«, kjer ima svoje prostore tudi društvo »Hrvatska žena« nenavaden vlom. Vlomilec je razbil omaro, v kateri je shranjena nova zastava »Hrvatske žene«, ki je bila razvita predkolo nedeljo, ter je izpustil iz njenega prekola več spominskih žebeljev, med njimi tudi žebelje dr. Mačka, nadškofa dr. Sarića in drugih. Nekateri mislijo, da je to storil, ker je menil, da so žebelji res zlati, drugi pa smatrajo, da gre za politične razloge.

Vremenska napoved

Zemunska: Po večini oblačno po vsej državi, le ponekod bodo okoli poldneva nevihte, zaradi katerih bo temperatura nekoliko padla.

Dunajska: Zelo izpremenljivo vreme, po večini hudo oblačno, možnost neviht, temperatura se ne bo mnogo spremenila.

Naši kraji in ljudje

Spomenik dr. Edu Slajmerju po odkritju, o katerem smo včeraj poročali

Dve tragični smrti

Ljubljana, 19. maja. Poleg drugih nesreč je policija zabeležila včeraj popoldne in davi dvojice nenadnih smrtnih primerov. V svojem stanovanju v Mariborski ulici se je ustrelil bivši sladar in pletilec Anton Jenko, na stavbi novega kemičnega inštituta na Mirju pa se je ponoči smrtno ponesrečil bivši pekovski pomočnik Albert Gerbec iz Gorice.

Ko je bila policijska stražnica na Masarykovi cesti včeraj popoldne obveščena, da se je ustrelil Anton Jenko, je stražnik takoj pohitel v Mariborsko ulico, hkratu pa je stražnica obvestila tudi policijsko upravo, od koder se je prav tako podvzela komisija z zdravstvenim svetnikom dr. Lužarjem in dežurnim uradnikom Močnikom. Antona Jenka so našli v kuhinji, s prestreljeno glavo ležečega na tleh. Tik njega je ležal samokres. Pokojni Jenko je bil po rodu iz Podrečja pri Mavčičah na Gorenjskem. Pred vojno je služboval kot sladar v pivovarni, po vojni pa se je lotil pletilske stroke in ustancvil v Domžlah majhno tovarno. Nekaj let mu je podjetje dobro šlo, da si je pridobil lepo premoženje. Zaradi raznih nesreč, ki so ga zadale, pa mu je tovarna polagoma propadla in Jenko je začel v bedo. Preselil se je v Ljubljano, kjer je stanoval v Mariborski ulici 22.

Težko se je prebijal v skrbi zase, za ženo in za tri otroke. Zadnje čase je zmerom bolj podlegel obupu in večkrat je dejal, da si bo končal življenje. Včeraj popoldne je odšel na Črnuče k svoji svakinji in jo poprosil, naj mu posodi samokres svojega moža, čes, da ima doma bolnega psa ki bi ga rad ustrelil. Svakinja mu je nič hudega sluteč posodila orožje. Jenko je odšel domov in se je pred kosilom še nekaj časa razgovarjal z ženo in otroki na dvorišču. Pozneje se je umaknil v kuhinjo in se ustrelil. Truplo so prepeljali v mrtvašnico splošne bolnišnice. Pogreb bo v soboto ob pol 10.

Ponoči pa je stražnik, ki je okrog 3.30 opravljal svoj običajni nočni obhod po Mirju, za stavbiščem kemičnega inštituta našel truplo neznanega moškega, ležeče v mlaki krvi poleg kupa tramov. Komisija, ki je na vse zgodaj prihitela na Mirje, je v mrtvecu spoznala nesrečnega 53-letnega Alberta Gerbeca. Gerbec je zadnji čas živel zelo siromašno. V žepih so našli pri njem razen dokumentov samo 4 din gotovine in kup listov mestnega socialnega urada. Stanoval je v Kolesarjevi ulici št. 5. Snoci ga dolgo ni bilo domov. Nekateri so ga v večernih urah videli hoditi po mestu, še malo pred ponočjo se je v družbi nekih znancev mudil na Čojzovi cesti. Ko je nazadnje prišel, je rekel sosedom, da mora še za trenutek ven. Ponoči je Gerbec večkrat hodil okrog stavbišč, kjer je pobral kakšen

košek lesa, da je imel za kurjavo. Kakor vse kaže, je tudi včeraj po polnoči odšel na stavbo kemičnega inštituta, kjer ga je pričakala nenadna smrt.

Kako je do nesreče prišlo, še ni povsem ugotovljeno. Komisija, v kateri je bil tudi šef kriminalnega oddelka višji nadzornik Zajdel z dežurnim uradnikom Močnikom in pa sodnik okrožnega sodišča Ivan Bre-

lih, domneva, da je slabotni mož najbrže dvignil s skladišnice težek tram, ki ga je nameraval odnesti domov, pa mu je od prenapora počila žila, da se je mrtvec zgrudil. Na glavi in po životu ni imel Gerbec nikakih poškodb. Na odredbo komisije so truplo prepeljali na proskuto, kjer bo izvršena sodna obdukcija.

Neznano utopljenko bodo izkopali

Usoda pogrešane neveste se pojasnjuje

Sevnica, 18. maja

V našem okolišu so našli na savskem bregu na Florijanovo, to je 4. t. m. truplo neznane utopljenke. Ležati je morala že dalj časa v vodi, zato je bila njena gornja obleka potrgana in tudi perilo močno poškodovano. Tudi na njenem truplu je bilo več znakov daljšega ležanja v vodi in udarci po telesu in na glavi so bili močni. O najdbi je bila obveščena orožniška postaja v Radni. Pokrenjene so bile poizvedbe, kdo bi bila najdena nesrečnica. O naplavljenju neznanke je bilo obveščeno sodišče, nakar so jo pred pokopom pregledali sodni in zdravstveni organi. Šele potem, ko je bil sestavljen zapisnik, so nesrečnico pokopali na pokopališču v Logu. Zapisnik o utopljenki je bil dostavljen vsem orožniškim postajam ob zgornjem savskem toku in drugim oblastvom.

Zdaj se je zglasil v Sevnici Alojzij Zupan, posestnik iz Zglatnice pri Polniku,

po domače Bic. Izpovedal je ves dogodek, ki je težko prizadel njega in ostale domače. Že od srede preteklega meseca pogrešajo sestro Lojzko, ki je služila na Bregu in je odšla takrat domov na Polnik iskat dokumente za poroko. O njenem nestanku smo že poročali. Vse doslej je Bicov Lojze spraševal za svojo sestro in iskal sledov, pa zaman. Mnogo znakov govori, da je pri Radni najdena utopljenka njegova sestra. S strahom pričakuje doma v Zglatnici potrdila, da je šla njhova hčerka v savske valove. Ali se je izvršil nad njo zločin, ali pa je postala žrtev nesreče, bo težko ugotoviti.

Lojze Zupan je zaprosil, da bi truplo na Logu pokopane mladenke izkopali in šele po odkopu ugotovili, če je neznana utopljenka res Bicova Lojzka. Za izkop je potrebno dovoljenje sreskega načelstva, zato je Zupan vložil predpisano vlogo, da bo pojasnila usoda hribovskega dekleta, ki jo pogrešajo že četrti teden.

Za 500 din je izvršil umor

Umor je naročila služkinja — „Ni mi žal, sicer mu pa zdaj tako ne morem pomagati...“

Krško, 19. maja.

Kakor je današnje »Jutro« na kratko poročalo, so našli na potu med Kalcami-Naklom in Vel. Pudlogom umorjenega posestnika Škvarca Jožeta iz Kalc-Nakla. Orožnikom je uspelo, da so že v teku dveh dni razkrinkali in prijeli zločince.

Obdukcija v leskoviški mrtvašnici je poleg drugega ugotovila, da je bil pokojni Škvarc umorjen že v terek zjutraj, kar so jasno pokazale tudi mrliske pege, ki se pojavijo navadno šele 24 ur po nastopu smrti, katere so se že močno poznale na truplu. Ta ugotovitev je obrnila vso preiskavo na glavo, kajti Škvarčeva žena je trdila, da je mož zjutraj še zajtrkoval doma in da mu je služkinja, preden je šel od doma, še skuhala vina. V žetodu umorjenega pa ni so našli niti sledu kakšne žene, čeprav je po izpovedi njegove žene šel okrog pol 4. od doma, a so ga ob 5. zjutraj našli že mrtvega.

Sled je torej kazala v to smer. Preden pa so prišli orožniki, je pobežnil od doma z izposojenim kolesom 31-letni Banič Franc, po rodu iz Starega grada, ki je bil že večkrat kaznovan zaradi tatvin. Tudi nanj je letel velik sum, vendar pa so vedeli povedati sosedje, da sta bila Banič in Škvarc velika prijatelja.

Orožniki so zaslišali osumljeno Škvarčevu Marijo, ki je pa odločno zanimala soudeležbo. Prav tako tudi njena nečakinja in služkinja Marija Liparjeva. Liparjeva je sovržila Škvarca zaradi tega, ker ji je gospodinja obljubila, da ji bo dala zapisati užitek pri hiši za njeno 19-letno delo na njenem domu, kjer je izgubila pred dvema letoma oko, čemur pa se je Škvarc protivil. Sploh vedo povedati sosedje, da so vladali pri Škvarčevih večni prepri, ki so se končali navadno tako, da je Škvarc pretepel svojo ženo. Pred kratkim ji je baje grozil celo z repitorko.

Družinske razmere in ugotovitev, da je bil Škvarc umorjen že prejšnji večer, so povedle preiskavo v pravo smer. V sredo aretirana Liparjeva Marija, stara 50 let, je pod pritiskom okolišnih priznala, da je že pred dobrim tednom nagovarjala Baniča, naj umori Škvarca. Ta se je sploščala branil, ko pa mu je obljubila 500 dinarjev, je oklevaje privolil. Ko so v terek zvečer Škvarc, Banič in Liparjeva delali v vinogradu na Drenovcu, se je ponudila prilika za uresničenje strašnega načrta.

Liparjeva je pri zaslišanju izpovedala med drugim:

»V terek smo ostali v vinogradu, da je odzvonilo Ave Marijo v Senušah. Tedaj smo se začeli pripravljati za odhod. Ko se je gospodar odstranil za trenutek, sem sprot nagovarjala Baniča. Ta je res vzel s seboj

iz vinograda kol. Bil je že mrak, ko smo šli proti domu. Ko smo pa prišli do Krčev (travnika verskega zaklada), je Banič brez prepria udaril s kolom po glavi Škvarca, ki se je brez besede zgrudil. Banič je nato udaril še nekajkrat. Medtem sem dohitela Baniča, ker sem prej zaostala. Ko sem ga vprašala, ali je mrtvec, je odgovoril, da najbrž. Močje sva šla domov. Doma naju je gospodinja vprašala, kje je gospodar, pa sva odgovorili, da se pride. Ko ga pa le ni bilo, sem povedala da ga ne bo več, ker ga je anič ubil. Pri večerji smo se tudi dogovorili, kako bomo odgovarjali, če nas kaj vprašajo. Gospodinjini in njeni nečakinja je Banič še zagrozil, če bosta komu kaj povedali. Takoj smo tudi sežgali kol, s katerim je Banič ubil Škvarca. Takoj drugo jutro je prišel Banič k meni po obljubljenih 500 din, katere sem mu da'a. Banič se je nato odpeljal proti Brezčam. Ne tajim, da nisem jaz zasnova umora. Ni mi žal, sicer pa mu zdaj tako ne morem pomagati. Nisem pa mislila, da me bodo tako hitro prijeli.«

Liparjeva je s pravo zločinsko hladnokrvnostjo opisovala umor. Njena izjava se strinja z izpovedjo, ki jo je kmalu nato aretirani Banič podal šele, ko je spoznal, da se ne more več izmotati. Vendar pa se njegova izjava ne ujema z izjavo Liparjeve v tem, da bi bil Škvarc ubit s kolom. Verjetno je, da se je Banič ponoči še enkrat vrnil na kraj zločina in s kakšnim drugim predmetom tolkel po mrtvem. Obdukcija je pokazala, da je žrtev dobila več ran, izmed katerih so bile dve ali tri smrtni, medtem ko trdi Banič, da ga je udaril samo

Preko 10.000
zdravniških
priznanj!

Serravallo

železnato
KINA-VINO

ZA OKREPITEV SLABOTNIH, SLABOKRVIH IN REKONVALESCENTOV,

Izvrsten okus

Dobiva se v vseh lekarnah po naslednjih cenah:
litrska steklenica 77.— Din. polilitrska Din 48.—, četrtlitrska Din 32.—

Reg. Šp. št. 3390 od 24. II. 1938.

dvakrat po sencih. To bo preiskava še razčistila.

Škvarčeva žena Marija in njena nečakinja, ki sta obe že v terek zvečer vedeli za umor, pa nista tega nikomur javili in še celo do zadnjega trdila, da je gospodar spal doma in zajtrkoval, se zdaj izgovarjata, da sta se bali Baniča. Zanimivo je tudi, da je Škvarčeva ves denar, kar ga je bilo pri hiši, pred ponovnim prihodom orožnikov skri-la. To da slutiti, da je vedela, da jo bodo

orožniki odvedli. Ali sta Škvarčeva in nečakinja soudeleženci pri umoru, bo pokazala nadaljna preiskava. Vsi štirje so bili včeraj izročeni sodišču v Krškem.

Javnost nestrpno pričakuje izida preiskave in upa, da bodo storilci prejeli zaslužno plačilo. Orožnikom, komandirju naredniku Kambiču, naredniku Klementiču, podnaredniku Ahmiču in Božiču vse priznava za njihov trud, da so tako hitro odkrili ta zločin.

Slovenska mladina in Prešernov dom

Razveseljiva dejstva iz seznama darovalcev

Jutri bodo svečano odprli Prešernovo rojstno hišo v Vrbi. Ob tem povodu je kr. banska uprava izdala poseben seznam darovalcev, ki so kaj prispevali za odkup in ureditev te hiše, po podatkih odbora za odkup Prešernove rojstne hiše.

V tabelah so razvrščene po okrajih vse ljudske šole, nato pa meščanske, srednje, učiteljske in tiste strokovne šole, ki so se akcije udeležile. Pri nekaterih šolah so sicer rubrike tudi prazne, večina so to šole v revnejših krajih, nekatere šole — kot n. pr. ljubljanska vadbica — so pa poslale skupaj s kakšno drugo šolo (n. pr. učiteljsko). Zato pa kažejo številke pri drugih šolah veliko vneto učiteljskega in mladinskega. Največji znesek 4589 dinarjev je dosegla bežigradska gimnazija v Ljubljani, ki ima pa tudi največ dijakov (1417). Sorazmerno s številom dijakstva je pa največ žrtvovala škofijska gimnazija v Št. Vidu, kjer pride na vsakega dijaka prispevek 4.26 dinarjev; seveda so mnogo dodali profesorji. Zanimivo je, da se med ljudskimi šolami v vsakem okraju najde kakšna praznina, edino okraj Smarje pri Jelšah, ki je znal kot pasiven okraj brez industrije in brez pripravnih prometnih zvez, se je odzval z vsemi svojimi šolami. Med ljudskimi šolami je dosegla višek Ljubljana z vsoto 6648 dinarjev.

Ljudske šole so zbrale 92.684.75 din, meščanske 15.613.25 din, srednje 32.727.50 din, učiteljske 2.545.50, strokovne 5.476 din in univerza 2.948 din. Naša mladina je torej prispevala skoraj tri četrtine vseh stroškov, to je 151.995 dinarjev. Zato bo za vso našo kulturno zgodovino ostalo dejstvo: Prešernovo rojstvo hišo je odkupila slovenska šolska mladina. S tem je dokazala živo slovensko zavednost in zaeno zavest, kaka sreča je za naš narod, da imamo s Srbi in Hrvati skupno narodno državo.

Nato so naštet ostali darovalci, ki so skupno prispevali 63.390 dinarjev. Med njimi je mnogo organizacij in podjetij, večina pa seveda zasebnikov iz raznih krajev Slovenije in države, pa tudi iz Prage, Pariza, Amerike itd. Trboveljska družba je prispevala 10.000 din, senat kr. Jugoslavije in mestno poglavarstvo Ljubljane 5000 din. Večje vsote so darovale tudi mestne občine Celje, Maribor in Jesenice. Darovalcev, ki so dali 500 din ali več, je skupaj 28.

Na koncu brošure je še seznam darov v blagu. Za popravilo in ureditev hiše je bilo treba mnogo gradiva in starinskega pohištva. Na zunanji steni je vzdignana velika

2200 m visoko z jadralnim letalom

Ljubljana, 19. maja

Na praznik vnebohoda je bil v Cerkljah pri Krškem letalski miting. Na sporedu so bile tudi akrobacije jadralnega letala, ki bi priletelo v Cerklje v aerovleku, to se pravi, da bi ga tja privlekel motorno letalo. Zaradi prebudega premetavanja obeh letal, ki so ga povzročile močne dvigajoče in padajoče zračne struje, je moral jadralni pilot že nad Višnjo goro odklopiti na višini 700 m, drugače bi se utrgala jeklena žica, s katero je bilo privezljano jadralno letalo k motornemu.

Pilot jadralnega letala je, prepuščen samemu sebi, začel iskati termične vzgornike, ki bi ga dvignile do primerne višine, od koder bi se lahko vrnil v Ljubljano. Posrečilo se mu je pod nekim oblakom najti termično strujo, ki se je dvigala 2 do 2 in pol m na sekundo. Tako se je jadralno letalo iz višine 700 m povzpelo na višino 2.200 m, odkoder je jadralcev v drznom poletu priletel v Ljubljano in lepo pristal pred hangarjem.

Zopet pokažemo cenj. občinstvu krasen češki film

Film, ki prikazuje življenje na vasi — film, ki odkriva pretresljivo kmetsko tragedijo — golgotu mladega kmetskega dekleta — nezakonske matere. Po gledališkem komadu Gabrijele Preisove

Pastorka

V glavnih vlogah:

Ladislav Boháč — Marija Glaserova in Jirži Dohnal.
DANES PREMIERA!

Predstave ob 16., 19. in 21. uri.

Počaščenje 70 letnice msgr. Janka Barleta

Drugi bo priredila Glasbena Matica ljubljanska v Zagrebu koncert v počaščenje 70-letnice kanonika msgr. Janka Barleta.

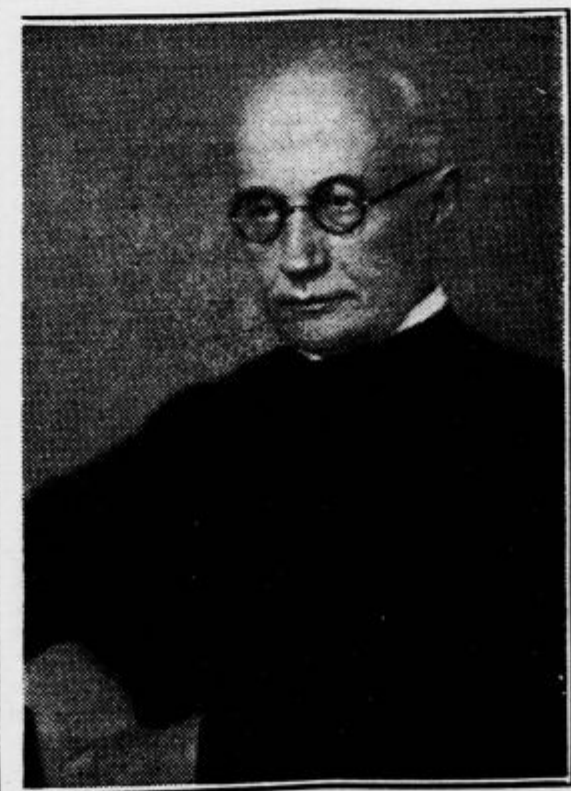
V zgodovini slovenske glasbe nimajo važne vloge le produktivni umetniki, stvarjalci in njihovi izvajalci, temveč tudi bodri, pospeševalci in zbiratelji umetniškega in narodnega zaklada. Mednje sodi tudi naš jubilar, zagrebški prvostolni kanonik in ravnatelj nadškofijske pisarne, član Jugoslovenske Akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu, duša Cecilijinega društva, izdajatelj »Sv. Cecilije«, Janko Barle. Njegova skromnost ne bi dovoljevala, da slavimo bučno 70-letnico njegovega rojstva. Naj bo torej temu pomembnemu in tihe-mu delavcu posvečen vsaj nekaj vrstic!

Janko Barle je trd Krašovec izpod Nanosa, kjer je bil rojen 12. marca 1869. leta. Njegov oče je bil učitelj v kraju Budanje blizu Vipave, kjer živijo najkrepkejša kraske trše. Toda le tri leta je Janko užival trpke lepote kraske zemlje, kajti v letu 1872, je bil oče premeščen v vas Podzemelj v Bel' krajini. Mladi Janko je torej po dovršenih treh razredih domače osnovne šole krenil v Novo mesto, kjer je dokončal nižjo gimnazijo. Potlej je študiral na gimnaziji v Karlovcu, zaključno dva razreda pa je dovršil v nadškofijskem seme-nišču v Zagrebu; am je nadaljeval teološke študije. Odtlej mu je bil Zagreb pravo torišče delovanja, četudi ga je službena pot vodila preko drugih postojank. Bil je

nekaj let kaplan v Garešnici ob Illovi v Slavoniji in je tam počel dušnopastirsko službo opravljati tudi pisarijske posle. Postal je tajnik škofa Dr. Krapca; kasneje je njegovo spretno in urno tajniško pero našli tudi nadškof dr. Bauer. Slednjič je postal ravnatelj nadškofijske pisarne v Zagrebu in njelva danes za najbolj poučenega strokovnjaka v tej strki. Bil je imenovan za kanonika in monsignora ter je tako dosegel ugleden položaj, katerega si je pridobil zgolj s svojo zaobrazbenostjo, z znanjem in prilagodljivo spretnostjo.

Vendar je njegovo službeno delo le majhen drobec v bogastvu njegove osebne za-poslenosti. Že gimnazijec je začel priobčevati različne znanstvene, pa tudi lepopisne članke in črtice v raznih slovenskih in hrvatskih revijah. Sodeloval je v časopisih in zbornikih: »Dolenjske Novice«, »Vrtece«, »Angeliček«, »Slovane«, »Dom in Svet«, »Carniola«, »Izvestja muzejskega društva«, »Koledar družbe sv. Mohorja«, »Letopis Matice slovenske«, »Zgodovinski zbornik« in drugod, zlasti v »Slovincu«. Zanimivo je dejstvo, da ga skoraj ni področja, v katerem ne bi njegovo globoko znanje privedlo do zanimivih in samostojnih zaključkov, tako da ga smemo po pravici imenovati odličnega enciklopedista. Pisal je mladinske spise pesmi in povesti, zgodovinske črtice, slovstvene ocene, življenjepisne slovenskih in hrvatskih znanstvenikov in umetnikov, lovske, zdravstvene, prirodopisne članke in to vse z lahkoto, njemu lastno

neprisiljenostjo, ki je ponekod prešla v veder, dobrodušen in nežaliv humor. Njegovo temeljito poznanje jezikov mu je mnogo pripomoglo k poglobitvi v narodopisne probleme. Največ dela pa je posvetil cerkveni glasbi in zbiranju narodnih pesmi. Na

Janko Barle

tem polju je zarezal globoko brazdo v jugoslovansko glasbeno kulturo z izdajanjem dvomesečnika »Sv. Cecilije«, ki je danes poleg našega »Cerkvenega Glasbenika« gotovo najbolj smotno urejevana in najbogatejša jugoslovanska glasbena revija. V njej ne najdemo le člankov iz področja cerkvene glasbe, temveč so obravnavani vsi važni problemi jugoslovanske glasbe sploh, in izpod peresa najbolj odličnih sodelavcev, saj niso pri »Sv. Ceciliji« vrata zaprta nikomur, ki ima res kaj povedati. Urednik, izdajatelj in razposiljalec hkrati je Janko Barle, pa vendar je ta revija ena redkih, ki ni nikdar v zastanku in ki že desetletja orje ledino naše cerkvene in narodne glasbe. V skromnem, a vztrajnem in nepopustljivem delu pri »Sv. Ceciliji« leži Barletova največja zasluga za prosope naše glasbe.

Izdal pa je tudi nekaj monografij, od katerih naj omenim njegov »Prilog k zgodovini slovenske pesmi: Ipvaci, ki je za našo slovensko glasbo posebnega pomena. V tej knjižici, ki je izšla kot separatni tisk »Dom in Svet«, je podan prvi poskus slovenske glasbene biografije in je že zaradi tega važno in pomembno delo. V njem so je potrjil, da pada kolikor moči izbrpno življenjsko sliko glasbene družine Ipvacov, hkrati pa tudi osnove slovenskega glasbenega ustvarjanja v čitalniški dobi.

Na tem ozko odmerjenem prostoru bi bil odveč vsak poskus, zabeležiti važne objave, članke in spise jubilarja. Še težje pa bi bilo primerno očrtati njegove osebne vrline, o katerih bo povedati vsak slovenski kulturni delavec, ki ga je kdaj obiskal v Za-

grebu. Kakor nobena druga, tako je njegova hiša vedno odprta gostom iz Ljubljane in pri njem so se vedno sestajali ljubljanski in zagrebški, pa tudi beograjski kulturni delavci ter ob naravnost legendarni jubilarnti gostoljubnosti izmenjavali misli. Prijateljstvo ga veže z vsemi umetniki po širni državi, nešteto društev ga je izvolilo za častnega člana, odklikovan mu ne manjka. Toda njegova najgloblja odlika je v njem samem, v njegovi neizčrpi ljubezni do naše kulture, do našega naroda in do vsega, kar pri nas nastane dobrega in plemenitega. V tej zavesti mu želimo še obilo nadaljnjih plodnih letin in se pridružimo neštetim čestitajočim k jubileju zvrhanega dela.

L. M. S.

Častna listina monsignoru Janku Barletu

Drugi bo Glasbena Matica ljubljanska izročila msgr. Janku Barletu v Zagrebu za njegovo 70-letnico krasno izdelano spominsko listo, ki jo je grafično odlično dovršil slikar-grafik Etko Justin, knjigovesko delo pa je opravila Bonačeva knjigovoznica pod vodstvom ravnatelja g. Mačka. Listina sestoji iz dveh delov: na levem je pod motivom iz Bele Krajine posvetilo, ki ga je napisal jubilarntov rojak pesnik Oton Zupančič. Na desnem listu je v originalnem načinu posnet napev stare pesmi, pod njo pa je simbol glasbe z začetnicami Glasbene Matice. Lista sta vezana v obliki knjižice v rdečem safianu z zlatim monogramom Glasbene Matice na platnacu. Poklonilo je lep dokaz zahvalnosti Glasbene Matice jubilarntu ob 70-letnici za vse njegovo plodno delo.

Domače vesti

* **Predsedniki komisije** za končne izpise. Z odlokom ministrstva za trgovino in industrijo so določeni za predsednike komisije pri končnih izpilih za solsko leto 1938/39: na tehnični srednji soli v Ljubljani Josip Reiser, ravnatelj tehnične srednje soli v pokopu; na trgovski akademiji v Ljubljani Ivan Kon, ravnatelj trgovske akademije v pokopu; na trgovski akademiji v Mariboru Mihael Prezelj, solski nadzornik banske uprave v Ljubljani in na moški obrtni soli v Kranju Mihael Prezelj, solski nadzornik banske uprave.

* **Zveza kulturnih društev** v Ljubljani sporoča, svojim društvom na področju Gorenjske, da je za nedeljo namenjena proslava nacionalnega delavstva v prireditvi podružnice Narodne strokovne zveze z Jesenjo preloženja na nedeljo časa.

* **Izpit za pooblaščenega inženjerja** gradbene stroke so položili pri ministru za gradbo v Beogradu gg. inž. Delak Boris, Kobler Karol, Urbančič Bogdan vsi iz Ljubljane.

**POMLADNE
IN POLETNE OBLEKE
ZA DAMO IN GOSPODA
KROJI PO MERI**

SOUVAN - CO

SALON MODE

**ELEGANTEN KROJ -
KVALITETNA IZDELAVA**

MESTNI TRG 24. II.

* **Diplomirana** sta bila na tehnični fakulteti univerze kralja Aleksandra I. za gradbeno inženjerja gg. Muha Gašper iz Horjula in Rajčič Milivoj iz Ljubljane. Cestitamo!

* **Zaradi gradnje mostu** preko Savinje v Nazarju bo tako imenovani Ribčev most zaprt za vozni in peš promet od ponedeljka dne 22. t. m. ob 5. uri zjutraj do četrtega dne 1. junija, ob isti uri. Promet v smeri iz Mozirja proti Gornjemu gradu in obratno bo mogel preko mostu, ki leži približno 2 km višje. Po prvem juniju pa bo omogočen promet po provizorijem tiku ob starem Ribčevem mostu, vendar le za vozila, katerih skupna teža ne presega 6 ton. Interesenti se opozarjajo, da bodo težja vozila brezpopojno zavrnjena.

* **Gospodinj, matere, ako ste se** namerile nabaviti sebi ali svojim hčerkam nove poletne obleke, počakajte na razstavo slovenskih vezenin, ki bo na velesojnu v paviljonu »K.« od 3. do 12. junija. Razstavo pripravlja Splošno žensko društvo in Zveza gospodinj v Ljubljani. Na njej boste spoznale naš pravi okus. Marsikaj boste lahko kupile, marsikaj naročile ali si same omislile po mestnih lepih in privlačnih zgledih. Z lastnim osebnim na narodno bit se naslanjajočim okusom ne bomo nikoli zašle v smešnosti, ki jo izzevo vsaka pretirana modna novost. Z vzgojo lastnega narodnega okusa bomo dvignile svojo narodno zavest, naši zemlji pa dale slovenski značaj. (—)

ZA BIRNO ČUDEN

SVC. URE

PRESERNOVA 1

* **Prostovoljno je šel v smrt**, v sredo so potegnili pri suškem mostu iz Sore truplo splošno znanega in spoštovanega posestnika Andreja Hautmana, po domače Boštča iz Suhe. Kaj je moža privedlo do obupnega dejanja, ni znano. Ve se le, da je šel pokojnik od doma že zgodaj zjutraj prejšnjega dne. Nato pa ga nihče več ni videl. Očitno je storil obupen korak v duševni zmedenosti. Rajniki zapušta številno družino. Pokoj njegovi duši!

* **Dar Družbi sv. Cirila in Metoda**, Na obnem zboru Nabavljane zadruge državnih in samoupravnih namestencev v Mariboru 14. t. m. so delegati odstopili cele (a 100. din) oziroma delne dnevnice (od 20 do 80 din) Družbi sv. Cirila in Metoda, v skupnem znesku din 1120. Zavednim delegatom iskrena hvala!

— **Po pogosti nosečnosti** morejo žene z dnevno redno uporabo pol kozarca naravnega »Franz-Josefove« grenke vode, zažvite na tešče, z lahkoto doseči izpraznjen črev in urejeno delovanje želodca. »Franz-Josefova« voda je davno preizkušena, najtopleje priporočana in se dobi va povsod.

Del. rez. S. št. 30474/33.

* **Zobhe** potrebujejo temeljito čiščenje vsako jutro in zvečer z zobno pasto Chlorodont. Potem izgne zopna zobna prevlaka. Kdor dopolnjuje zobno nego z uporabo ustne vode Chlorodont, dela pravilno, ta svoje zobe pokaže in ni se mu treba bati neprijetnega duha iz ust. (—)

* **Za binkošti** v Benetke za din 450 s hrano in stanovanjem: v Trst in Gorico. Prijave sprejema Izletna pisarna M. Okorn, Ljubljana, Franciskanska ulica telefon 22-50. (—)

* **Vodstvo splošnega prirodoslovnega muzeja**, katerega je ustanovil in vodil do svoje tragične smrti prof. Umberto Girometta, je bilo od splošnega mestnega odbora zdaj poverjeno dr. Tonku Soljanu, ki se je pri tej ustanovi že prej uspešno udeleževal.

ABBZIA

HOTEL CRISTALLO

Prvovrsten. Carobna lega ob obali Sobe z razgledom na morje z loggio. Lastno kopališče na obali. Restavracija na terasi in vrtu. Cristallo-bar.

* **Smrt najboljšega islamskega teologa na Balkanu**. Po dolgi bolezni je umrl v Sarajevu v starosti 58 let Muhamed Tufo profesor visoke seriatsko-teološke akademije v Sarajevu in član ožjega sveta Islamske verskega poglavarstva. Pokojni Muhamed efendi Tufo je bil najboljši islamski teolog na vsem Balkanu ter ugleden strokovnjak za seriatsko pravo. Rodil se je v Sarajevu, kjer je dovršil srednjo šolo, pravne in teološke islamske študije pa je z odličnim uspehom dovršil v Carigradu. Ko se je vrnil domov, je bil sprejet v državno službo, a ker ni hotel službovati pod avstrijsko upravo, je službo l. 1902 zapustil, ter se posvetil znanstvenemu delu. Najpomembnejši njegovi znanstveni knjigi sta »Uvod v tolmačenje Kurana« in »Uvod v tolmačenje Hadisa«. Za svoja znanstvena dela je bil deležen visokih priznanj in uvrstjen je med islamske teologe svetovnega slovesa. Z znanstvenim delom se je privatno bavil do l. 1926., ko je spet stopil v državno službo kot docent seriatske šole. Zelo aktivno je sodeloval pri novi ustavi islamske verske zajednice.

* **Colni društva savskih čuvajev**. Pred dvema letoma je bilo v Zagrebu ustanovljeno društvo savskih čuvajev, da bi bila ob Savi med kopalnico sezono redna služba, ki bi preprečevala številne nesreče neopreznih in nevedskih kopalcev. Društvo so ustanovili poštvovalni idealisti, ki so že prej preprečili mnogo nesreč. Takoj po svoji ustanovitvi je društvo zaznamovalo vsa nevarna mesta v Savi in člani društva so se požrtvovalno izmenjavali v službi. Ustanovitelji društva so seveda računali s podporami, ki jih bo dobivalo prepotrebno društvo, a zdaj po dveh letih se vidi, da so bili ti računi v marsičem preveč optimistični. Nadzorstveni službi ob Savi je najbolj potrebna nabava motornega čolna, a ker vsi apel na oblast in javnost niso imeli pričakovane uspeha, prireajo člani društva zdaj po Zagrebu zbiranje prispevkov za nabavo motornega čolna. Na ulicah in trgih razpostavljajo modele takega čolna ter predložujejo mimoidočim hvalevredne namene ter upravičenost nabiralne akcije.

* **Pred otvoritvijo nove bosanske železniške proge**. Dela na ozkotirni železniški progi Ustiprača—Foča se bližajo svojemu koncu. Tir je že položen do postaje Ustiprača in je od tam do Foče še kakih 8 km. Vsi železniški objekti so že gotovi in bodo do konca prihodnjega meseca lahko dovršili tir do Foče ter bo nova ozkotirna železniška proga že 1. julija v prometu.

**SPECIALITETI
„NEPTUNA“ ZA VAS:**

SKUŠI-FILETI — SARDINE BREZ KOSTI — GOURMAND — TURIST-PROIZVODI — NAJVEČJIH DOMAČIH TOVAROV

NEPTUN D. D. — SPLIT

* **Koča na Milinci** (okoli 1500 m) v Karavankah, ki jo je lani postavila triglavska podružnica SPD (Dovje-Mojstrana) v krasni legi pod Plevencicami nad Vel. Kepo in Dovsko Babo, je bila 17. t. m. odprta. Do kočje je le dve in pol ure hoda s postaje Dovja-Mojstrane. Turisti, pridite!

Iz Ljubljane

u **Razvije praporov Zlatorogovega stega skavtov Ljubljana III** bo v nedeljo 21. t. m. na Rožniku. Mladostno društvo je v svoji kratki dobi pokazalo odlične rezultate v vzgoji članstva, kar dokazujejo krasni prapori, ki so plod prihodnih rok članice stegovega sveta in ostalih članov. Simpatije, ki jih Zlatorogov steg uživa, izprčuje številno prijavičenih spominjskih žebelčkov (preko 50), ki bodo zabiti v drogeve praporov ob razvitu. Stegovemu praporu bo kumoval g. ban. praporu turjaške čete ga. Slatnarjeva, praporu volčev (najmlajših skavtov) pa ga. Zorova. Slovesnost se prične ob 8. dopoldne, ko bo v rožniški cerkvi skupna sv. maša. Ob 9. bo v gozdu poleg cerkve razvije po 10. na pohod proti skavtskemu domu v Kolodvorski ulici 3. Naši skavti bodo korakali po cesti na Rožnik, Erjavčevi cesti, Gradšču Selenburgovi ulici, Tyrševi cesti in Tavčarjevi ulici do Kolodvorske ulice, kjer bo razhod.

30 vrst kolonjske vode, odlično parfumerijah — toči v vsaki količini in po nizkih cenah

Parfumerija »VENUS«, Tyrševa 9

u **Cesto v Rožno dolino** so tu in tam posnili z gramofo. To je zaradi cestnih jam umetno in prav ni pa prav, da so pustili ostre, debele kose gramofona kar križem razmetane po cesti. Za kolezarje pomeni tako k. menje veljanskost sitnost — če vozijo po vozni cesti, jim otri, izbruseni kosi gramofona lahko vsak čas prerežejo gume ali pa se znajdejo nenadoma na tleh kakor se je to že nekajkrat zgodilo. Če jih pa zamika vožnja po stranski pešpoti, sledi neizogibna kazen. In tudi za pešce ni prav nič prijetno brusiti in rezati si podplate pri prehodu čez cesto. Ali ne bi mogel mestni valjar nekoliko tudi Cesto v Rožno dolino spraviti v red?

u **Nesreča železniškega čuvaja**. Včeraj zjutraj so z vlakom pripeljali v Ljubljano 42-letnega progovnega čuvaja Antona Šuštarja iz Mošenika pri Litiji. Pri nočnem obhodu proge je po nesreči padel v jarek pod nasipom, da je dobil precej hude notranje poškodbe.

Kdor potuje v Italijo

ali iz nje skozi Sežano, naj ne pozabi, se poci in prav dobro pokrepati s kraško šunko in izvrstnim kraškim teranom, v Sežani, v novi kaverni.

Za obisk se priporoča vodja

DUŠAN PIRMAN

u **Prošnja dobrim ljudem**. Siromašna mati štirih neprekrljenih otrok, žena brezposelnega delavca, prosi kakšno dobro gospo v mestu, da bi proti majhni odškodnini sprejela v službo njeno 14letno hčerko, pridno, zdravo dekle. Poizve se pri g. Petrič, Wolfova ulica 10.

u **Mestno zdravniško dežurno službo** bo opravljal od sobote ob 8. zvečer do ponedeljka do 8. zjutraj mestni višji zdravnik dr. Ahčin Marjan, Korytkova ulica št. 18, telefon št. 36-24.

Kino Natica

PRESTAVE ob 16. in 21. h

Premiera
**ZARAH
LEANDER**
velefilma

u **Idrijski krožek**. Jutri bo izlet v Čatež—Zaplaz. Odhod z vlakom ob 8.05 z glavne kolodvor.

u **Prva produkcija šole Glasbene Matice** bo v petek 26. t. m. ob 18.15 v veliki filharmonični dvorani. Nastopil bo mladinski zbor pod vodstvom prof. Sonca in solski orkester pod vodstvom prof. Karla J. raja. Poleg tega nastopi še nekaj gojenec oddelka za klavir, violino in čelo.

Botrce — Botrčki!

Lepo darilo za vsakogar je fotoaparat Balda z optiko 1:6.3 — lepo torbico in

2 filma

za Din 320.—

kateraga kupite v specialni fototrgovini

Foto Tourist — Lojze Šmuc

LJUBLJANA — ALEKSANDROVA C. 8

kateri se tudi zaveže, da Vam aparat zamenja, ako Vam isti ne bi odgovarjal.

Preskrbite se pravočasno s svežimi filmi za praznike!

Zunanja naročila izvršujemo poštobratno!

u **Kdor še ni videl lepot podzemlja** sveta, ta naj gre na binkoštno nedeljo v Postojnsko jamo. Ta dan bo ob 16. v jami koncert pevskega zbora Glasbene Matice ljubljanske. V Postojno bo vozil posebni vlak, za katerega se prigrislate lahko pri »Putniku«, potovanje stane 75 din.

SVILA JE SVILA!

Nobena druga tkanina nima tako izrazito lepih barv in ni tako lahka in mehka kot prava svila. — Za Vašo obleko ali blu. zo si jo kupite iz mavrično-pestre zaloge, ki jo imajo pri trdki:

BRATA VLAJ, WOLFOVA 5.

u **Pevski zbor Glasbene Matice** se danes ob 14. odpre v Zagreb pod vodstvom ravnatelja Mirka Polića na koncert v počastitev 70letnice muzikologa, mons. Janka Barleta. Koncert bo ob 20. v dvorani Hrvatskega glasbenega zavoda.

u **Pošta Ljubljana 5 na Zaloški cesti** št. 1. od 22. do 25. maja t. l. zaradi snajenja uradnih prostorov ne bo poslovala s strankami. Občinstvo naj se blagovoli posluževati ostalih pošt v Ljubljani.

u **Za Vič, Rožno dolino in okolice** bo v nedeljo 21. t. m. zvečer pravi dogodek, ko se bodo po večletnem preseljenju spet enkrat izvršno zabavali ob priki gostovanja Šentjakobčanov. »Koček sreče« je igra, ki bo vsakogar zadovoljila. Ker je to edino gostovanje v tej sezoni in je bila dvorana viškega Sokola vedno nabito polna, če so prišli v goste šentjakobčani, si osušite vstopnice pravočasno. Dnevna blagajna bo poslovala v nedeljo od 9. do 12. v Sokolskem domu.

BOTRICE, BOTRI!

URE IN VSA DRUGA LEPA BIRMANSKA DARILA

Vam nudi zelo poceni trdka

A. FUCHS, Ljubljana

ZIDOVSKA ULICA 3.

u **JUNAD Jugoslavija**. Drevi ob 20. se je upravnega odbora. Seje se morajo udeležiti tudi načelniki sekcij. — Tajnik I.

BINGO

BO LJUBLJENEC VSAKOGAR!

u **Venec mariborskega zdravniškega društva** je položil ob spomenik prof. dr. Eda Slajmerja g. dr. Rudolf del Cot tajnik zdravniškega društva v Ljubljani, s čimer popravljamo včerajšnjo napačno navedbo.

Iz Maribora

u **20letnico vzornega narodno-obrambene kulturnega delovanja** praviš drevi in jutri »Jadrane«. Na tisoče koncertov, nastopov, obmejnih izletov ter drugih sodelovanj ima za seboj. Ves čas je posvečal »Jadrane« svojo posebno pažnjo naši meji, kjer živi danes okoli 400 vzornih narodno zavednih posestnikov, ki so se s posredovanjem »Jadrane« naselili ob meji. Bogata in obilna je ta bilanca nesebičnega delovanja, ki ji bodo dale mariborske narodno obrambne ter druge organizacije najlepše priznanje s tem, da se po svojem članstvu udeležijo nocojšnjih in jutrišnjih slovesnosti. Društvo prisrčne čestitke in toplo priznanje za opravljeno veliko delo!

u **Danes jubilejni koncert »Jadrane«** v veliki dvorani Sokolskega doma pod vodstvom pevovodje g. prof. U. Vrabca. Nastopi tudi baritonist Kamušič, ki si je že pri svojem zadnjem nastopu pridobil simpatije naše publike in pokazal odlične sposobnosti. Vstopnice si lahko nabavite v predprodaji Zlate Brišnik. V nedeljo dopoldne 12. t. m. pa je slavnostni občni zbor v veliki dvorani Narodnega doma, h kateremu vabimo vse članstvo in prijatelje »Jadrane«. (—)

u **Sokol Maribor I.** Da se društvo odloži svojemu ustanoviteljstvu starosti dr. L. Pivku, izda jutri ob priliki svoje 10letnice posebne znake z njegovim likom. S tem, da si kupimo znak, bomo najlepše počastili dr. Pivkov spomin.

u **Pobegli deklet**. Džak Josip Novak s Tezna je odšel pred dvema dneva od doma in se odleži ni več vrnil domov. Zaskrbljeni starši so prijavili zadevo policiji, ki polzeveduje za dečkom. Vzrok poba niso znani.

u **Iz gledališča**. Drevi »Hollywood«, jutri zvečer zadnjič »Upniki na plane«. Veljajo znižane cene.

Dama v modrem

Rež. V. Turzansky. — Solgralci: Willy Birgel, Paul Hörbiger, Karl Schönböck.

DANES PREMIERA izredno zabavnega filma, polnega vedrega razpoloženja in izvrstne komike.

DEDIČ MILIJONOV

Helnz Salfner, Leni Marenbach, Oskar Sima.

V glavni vlogi priljubljeni in nadvse popularni komik HEINZ RUHMANN.

Film nudi vsakemu gledalcu dve uri prijetne zabave in veselega razvedrila!

Produkcija: Majestic film, Berlin.

Kino Sloga, tel. 27-30

Iz Zagorja

u **Poročila sta se** na praznik vnebohoda v franciskanski cerkvi živinoziračnik g. dr. France Rutar iz Zagorja in gđ. Ivanka Drnovškova, hči posestnika in rudniškega restavraterja v Zagorju. Na večer pred poroko smo se poslovlili od obeh v Sokolskem domu. Vrtiloma pobornikom sokolske ideje želimo vso srečo in jima iskreno čestitamo! Zdravo!

u **Sokolska tombola** preložena. Zaradi nepredvidenih zaprek je tombola, ki bi se morala vršiti jutrišnji nedeljo in za katero se ves okoliš zaradi krasnih dobrotkov močno zanima, preložena na drugo nedeljo 28. t. m.

u **Večja zahteva po higieni**. Na sresko načelstvo v Litiji je bilo poslanih več ovad zoper prodajalce živil. Novi strožji predpisi so sicer potrebni, vendar bi se kontrola, la lahko vršila tako, da se ne bi ovirala prodaja, posebno na javnem prostoru. Na sestanju dan 12. maja so imeli kontrolni organi mnogo opravka s prodajalci živil. Seveda pa je potrebna kontrola tudi pri mesarjih v obratovališčih in pri prodaji po hišah, ki je razširjena posebno v Zagorju.

u **Učiteljsko zborovanje v Zagorju**. Danes bodo zborovali učitelji iz litijskega okraja, ki so vključeni v JUJ, ob 9 v Sokolskem domu. Poleg prosvetnih in stanovskih vprašanj so na dnevnem redu še predavanje topliškega učitelja g. Adamiča o zgodovini Zagorja in poročilo zagorskih učiteljev g. Janeza Koprive in g. Franca Kluna, kako se naj uporablja epidiaskop v sodobni šoli. Predavanje bo združeno z demonstracijami. Zborovalci si bodo ogledali dopoldne še obrat v rudniku, popoldne pa rudarsko naselbino v Kotredu in v novo, na poseben način urejeno strugo tamkajšnjega potoka.

u **Tudi šport je lahko nevaren**. Med vajami s kopjem na športnem igrišču SK Maratona je neki športnik po nesrečnem naključju zagnal kopje proti 17letnemu dijaku Emilu Stumbergerju s Koroške ceste 19. Kopje se mu je zapicilo v gorje levo stegno, tako da so reševalci morali Stumbergerja prepeljati v bolnišnico.

u **Se zmerom vlomilec** v stanovanje zasebnice Marije Medanič iz Gledališke ulice 4 so se vlitihopiti drzni vlomilec ter odnesli zlato verižico z obeskom, zlato zapestnico ter 1800 din gotovine. Medaničeva je oškodovana za okoli 3.000 din.

u **Mlad pokvarjenec** je 13letni deček, ki je v zadnjem času na spreten način kradel denar iz blagajne na hočki železniški postaji. Končno se je posrečilo zalotiti ga, ko je odprl predal, iz katerega je pobral ves denar. Denar je zapravlil z nekim 11letnim tovarišem v Mariboru. Fanta so izročili v varstvo vzgojiteljev, ker je brez očeta in matere.

u **Iz mariborske tekstilne industrije**. Predilnica Zelenka & Co bo obratovala še do 10. junija. Včeraj so dobili odpoved tvorniški nameštenci. Odpoved je zaenkrat samo pogojna. Tekalnica bo še vnaprej obratovala. Če bi se sedanje neprijetne nadaljevale, pa je verjetno, da bodo z julijem ali avgustom ustavili tudi obrat tekalnice. S tem bi bilo prizadetih okoli 300 delavcev in delavk. Objekti dosedanjih predilnic je ponudila trdka v nakup mariborski mestni občini za garaže mestnih avtobusov za ceno 1.175.000 din. Objekti so cenjeni na 1.900.000 din.

u **Nevarnega tihotapca** so zajeli na Sobru. Gre za znanega Antona Galica iz Zagreba, pri katerem so našli okoli 400 vžigalnikov, več tucatov igralnih kart in druge tihotapske predmete, ki so mu jih zaplenili. Kazen bo zelo občutna.

u **Nepoboljšljiv vlomilec** je 42letni Gašper Pepevnik iz Dravograda, ki je bil že osemkrat kaznovan zaradi raznih vlovov. Včeraj se je moral zagovarjati pred malim kazenskim senatom zaradi vzloma, ki ga je izvršil 14. februarja t. l. v stanovanje trgovca Ivana Babiča na Trgu svobode, ko je odnesel zlatino in druge predmete v skupni vrednosti okoli 18.000 din. Mali senat ga je obsodil na 18 mesecev robije ter izgubo častnih državljanjskih pravic za dobo 5 let. Doslej je presedel Pepevnik v zaporih več ko 10 let.

Iz Celja

u **Širši odbor občinske organizacije JNS** v Celju je imel v sredo v Celjskem domu sejo, ki je bila polnoštevilno obiskana. Predsednik g. dr. Ernest Kalan je podal izjavo, da je v celjski občini političnem položaju, zlasti o hrvatskem vprašanju. Njegove poročilo je bilo sprejeto z živahnim odobravanjem, nakar je sledila debata, v katero je poseglo več odbornikov.

u **Trgovce Davorin Golob oproščen**. Pred trilateralnim senatom okrožnega sodišča v Celju se je včeraj nadaljevala razprava proti trgovcu Davorinu Golobu iz Celja, ki je bil obtožen, da je pred leti fingiral vlom v svojo trgovino v Kapucinski ulici. Na včerajšnji razpravi je bilo predloženo mnenje izvedenca, ki je potrdil verjetnost Golobovega zagovora glede množice blaga, ki je bilo ob času vzloma v zalogi. Sod. se je Davorina Goloba oprostil. Obtožnica je zagovarjal odvetnik dr. Ernest Kalan.

u **Koncert CPD**. Kakor smo že poročali, bo priredilo Celjsko pevsko društvo, ki dopolnjuje letos 45 let svojega plodnega delovanja na umetniškem in narodno kulturnem področju, svoj redni mladinski koncert v soboto 3. junija. Ob tej priliki bo počastilo odličnega slovenskega skladatelja in svojega nekdanjega pevovodjo Antona Lajovica ob njegovi 60letnici. Zato bo prvi del sporeda obsegal zgolj njegove skladbe in sicer 5 mešanih zborov, ki jih bo pelo CPD, in 3 samospeve, ki jih bo zapela gđ. Valči Heybalova, operna pevka iz Ljubljane.

u **Opozorilo vojaškim obveznikom**. Mestno poglavarstvo v Celju razglašajo: Vsi vojaški obvezniki, rojeni v letih 1889. do 1901., ki imajo poškodovane stare vojaške izprave iz l. 1921., ki so svetlo rumene barve in imajo mehke platnice, morajo te izprave zaradi zamenjave oddati najkasneje do ponedeljka 22. t. m. prvo. jeksem oddelku mestnega poglavarstva v sobi št. 19.

u **Člani združenja gostilničarskih obrti v Celju** se obveščajo, da dobijo od mestnega magistrata v Celju predpisane cenike, ki jih je tiskala Zvezna tiskarna v Celju, v zadrudni pisarni po zelo zmernih cenah. Člani naj se poslužujejo od združenja izdanih cenikov. (—)

u **Iz starokatoliške cerkve**. Jutri, v nedeljo, ne bo službe božje zaradi cerkvene sinode v Zagrebu. Prihodnja služba božja bo na binkoštno nedeljo.

u **Zdravniško dežurno službo za člane OUZD** v Celju bo imel jutri g. dr. Drago Hočevar v Kolencovi ulici.

Iz Ptujja

u **Bojne tekme ptujskega Sokola**. V ničarja. V četrtke ob 18. je bil pogreb bojne tekme članov našega Sokola. Tekmovali bodo 3 km proge na kolesih in 1 km v teku preko ovir, na telovadšču v Ljudskem vrtu pa bosta met granate in streljanje. Istotam se ob 15. začne telovadnji nastop dijakov gimnazije in meščanske šole.

u **Pogreb tragično preminilega železničarja**. V četrtke ob 18. je bil pogreb tragično preminilega železničarja g. Ignacija Repiča, ki so ga našli razmesarjenega na progi. Spreveda je se udeležilo nešteto njegovih prijateljev, tovarišev in znancev iz mesta in okolice. Na pokopališču v Rogoznici je pred odprtim grobom zapelo železničarsko pevsko društvo dve žalostinki, govorniki pa so se v lepih besedah poslovlili od pokojnika. Lahka mu zemlja!

Iz življenja na deželi

u **KOČEJEVJE**. APZ! Jutri popoldne ob 3. bo velik koncert Akademike pevskega zbora iz Ljubljane pod pokroviteljstvom N. Vel. kraljice Marije. Še je čas, da si preskrbite vstopnice in obiščete to izvanredno prireditev APZ, ki bo brez dvoma predstavljala dogodek prve vrste. (—)

u **JESENICE**. Zvočni kino Radlo predvaja danes in jutri v nedeljo in ponedeljek ob 9. zvečer (v nedeljo tudi ob 3. pop.) vefilem »Trije mušketirje« po znanem romanu Al. Dumasa. Film največjega obsega. Med dodatki tudi risana šala in Paramountov zvočni tednik. — Sledi »Koncert v Tirolah«. (—)

u **RIBNICA**. Sokolski zvočni kino bo predvajal danes ob 20.30 in jutri ob 15.15 in 20.30 film »Poslednji Mehikane«. Za dopolnilo Paramountov zvočni tednik.

u **SEVNICA**. Zvočni kino predvaja danes in jutri zgodovinski vefilem »Rdeči plašč«. V glavni vlogi: Konrad Veidt. (—)

u **DOLENJI LOGATEC**.

Gospodarstvo

Kako se pobira prispevek za narodni obrambni fond

Poročali smo že, da je finančni minister izdal navodila za odmero in pobiranje posebnega prispevka za narodni obrambni fond. Ta prispevek se pobira po posebni lestvici v višini 20—33% na predpis neposrednih davkov, razen davka na poslovni promet (splošnega in skupnega) luksuznega davka in vojnice.

Za osnovo odmere prispevka služi skupni predpis neposrednih davkov, ki se vključuje sumarno v glavni davčni knjigi ene občine (odnosno ene davčne uprave, če jih je več na teritoriji ene občine). Osnovo tvorijo torej predpis zemljarine, zgradarine, pridobnine in družbenega davka s posebnim davčnim dodatkom, rentnega davka, ki se odmerja po razporedi, in samskega davka.

Od oseb, ki plačujejo pavšalno pridobnino in se predpis ne knjiži v glavno davčno knjigo, kakor so: potniki, potujoči agenti, obrati iz druge skupine točke 3, čl. 42 zakona o neposrednih davkih (potujoči obrati), agenti zavarovalnih izven službenega odnosa, prodajalci srečk razredne loterije, se posebni prispevek odmeri in pobere hkrati s pridobnino. Osnova posebnega prispevka pri prodajalcih srečk razredne loterije je davek po čl. 59. zakona po ne-

posrednih davkih po odbitku onega dela, ki pripada občini, odnosno banovini.

Davkoplačevalec ki plačuje davek na dividendo, se posebni prispevek odmeri in pobere hkrati z dividendnim davkom. Pri rentnem davku, ki se odtegne pri izplačilu po čl. 71 zakona o neposrednih davkih (n. pr. od hranilnih vlog) se posebni prispevek odmeri in pobere hkrati z rednim davkom.

O oseb, ki plačujejo uslužbenški davek z odteljanjem, se posebni prispevek odmeri in pobere istočasno z davkom in na isti način, kakor uslužbenški davek. Od oseb, ki plačajo uslužbenški davek v znakah se pobere posebni prispevek v gotovini istočasno z uslužbenškim davkom. Delodajalci so dolžni hkrati z uslužbenškim davkom pri plačilu prejemkov odbiti posebni prispevek in ga v gotovini izročiti ob koncu vsakega meseca pristojni davčni upravi. 1% izredni prispevek pride v odmero osnove posebnega prispevka za obrambni fond, prav tako samski davek, ki se odmeri poleg uslužbenškega davka. O priliki izdajanja davčnih kart za hišno služinčad se pobere posebni prispevek v gotovini, pri čemer služi kot odmera osnova polovica pavšalnega zneska uslužbenškega davka na služinčad.

Trgovinska pogajanja z Nemčijo

Včeraj je odpotovala v Köln naša trgovinska delegacija, ki jo vodi pomočnik zunanjega ministra Milivoj Pilje. Pogajanja bodo tudi tokrat v okviru stalnega jugoslovansko-nemškega gospodarskega odbora, ki bo zasedal v Kölnu. Predmet razgovorov stalnega odbora bo, kakor je bilo že prej sporazumno dogovorjeno, v prvi vrsti gospodarska vključitev Češke in Moravske v Nemčijo in s tem v zvezi tudi ureditev odnosov z jugoslovanskim gospodarstvom. Znano je, da je Jugoslavija imela s Češko-slovaško tesne gospodarske vezi na podlagi preferenčnih sporazumov. Zdej je treba vse to spraviti v sklad z novimi razmerami.

Razen pomočnika zunanjega ministra Milivoja Pilje so v našem zastopstvu še prvi viceguverner Narodne banke dr. Ivo Belin, načelnik v ministrstvu za trgovino in industrijo dr. Lazarevič, načelnik v trgovinskem ministrstvu dr. Sava Obradović, višji inšpektor v kmetiškem ministrstvu Milan Tupajić, upravnik Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine dr. Milutin Petrović, generalni ravnatelj Prizada Endo Marković in šef oddelka v Narodni banki dr. Nenad Pevec.

Gospodarske vesti iz Slovaške

Prizadevanja slovaške vlade, da bi čim prej spravila v tek izvoz v inozemstvo, s čimer bi dobila možnost uvoza najnujnejših surovin in drugih potrebščin, le počasi napredujejo. Slovaški finančni minister dr. Průžinský vodi nadalje pogajanja s češkoslovaško Narodno banko, ki naj bi novi slovaški Narodni banki odstopila del svojih zlatih in deviznih rezerv. Guverner slovaške Narodne banke dr. Karvaš je bil ponovno v Pragi, vendar glede odstotka deleža, ki naj ga dobi Slovaška, še ni prišlo do sporazuma. Zaradi deviznih težkoč je nastopilo pomanjkanje onih surovin, ki jih mora Slovaška uvažati iz inozemstva, in so morali nekateri obrati ustaviti delo.

V trgovinah zlasti primanjkuje kolonialnega blaga, ki ga mora Slovaška plačati v devizah. Izbrpane so tudi založbe čevljev v trgovinah, ker je zaradi neurejenega vprašanja plačilnega prometa nastopil zastoj v dobavah iz Bat'ovih tvornic v Zlinu. Tvrška Bata ima sicer dva obrata na Slovaškem, ki pa ne moreta kriti celotne potrebe. Potrošnja čevljev se ceni na 5.2 milijona parov na leto, medtem ko ima čevljarstva industrija na Slovaškem le kapaciteto 1.2 milijona parov in mora Slovaška sedaj več nego 2/3 potrošnje kriti z uvozom. Zato se vlada trudi, da se čimprej poveča produkcijska kapaciteta slovaških tvornic.

Slovaška vlada je izdala uredbu, s katero je dobila državna kmetijska zveza monopol za izvoz goveje živine. Izvozni presek cenijo na 40.000 do 50.000 glav na leto.

Na novo je morala Slovaška urediti tobakni monopol. Rezerve tobaka in cigaret bodo zadostovale le za kratek čas. Na Slovaškem so štiri tobakne tvornice, ki imajo 1.400 delavcev. Te tobakne tvornice so se prej v znanstveni meri oskrbovale s slovaškim tobakom. Področja, kjer se je prideloval tobak, pa so po večini odpadla po določitvi novih mej z Madžarsko. Sedaj ima Slovaška le še v okolici Nitre nekaj tobaknih kultur, kjer se na 60 hektarjih pridelava 1.000 do 1.200 stotov tobaka.

V državnih kovnicah denarja v Kremnici, kjer so prej izdelovali vse kovani denar za češkoslovaško republiko, so v zadnjem času izdelali nove slovaške petkronske kovance iz niklja, ki bodo prišli v kratkem v promet. Izdati nameravajo tudi srebrne kovance po 10 in 20 kron. Sedaj je na Slovaškem v prometu še za okrog 300 milijonov kron češkoslovaških kovancev. Po uredbi o reorganizaciji denarja ima slovaška vlada pravico izdati za 200 kron kovancev na osebo, kar predstavlja v celoti kontingent 500 milijonov kron.

Slovaško finančno ministrstvo pripravlja tudi uredbu o ustanovitvi slovaške razredne loterije, od katere si obeta značajne dohodke.

Gospodarske vesti

Načrt uredbe o sanaciji združnih zvez. S finančnim zakonom za tekoče proračunsko leto je ministrski svet dobil pooblastilo, da na predlog kmetijskega in finančnega ministra izda uredbu z zakonsko močjo in s to uredbo predpiše ukrepe za sanacijo in pospeševanje združnih zvez. Pred tremi tedni je v tej zvezi kmetijsko ministrstvo objavilo poziv vsem združnim zvezam, ki smatrajo, da jim je potrebna sanacija ali da so jim potrebni drugi ukre-

prvem letošnjem četrtletju je bil nemški izvoz premoga za 1/4 manjši nego lani, v zadnjem času pa je še bolj nazadoval. Nemčija bi morala dobaviti Braziliji 200.000 ton premoga v kompenzacijo za uvoz brazilske kave. Tega premoga pa ne more dobaviti in ponuja sedaj dobavo angleških premogovnikov.

Prepoved prodaje smetane v Nemčiji. Nemški minister za prehrano je te dni izdal odlok, po katerem je izdelovanje smetane za nadrobno prodajo tudi v letnih mesecih prepovedano. Ta prepoved je bila izdana zaradi tega, da bo razpoložljiva smetana na razpolago za predelavo v surovo maslo, ki ga primanjkuje. S posebno naredbo je bilo obenem urejeno vprašanje dobave smetane za bolnike. Glede uporabe smetane v Avstriji in v sudetskem ozemlju bodo izdani posebni ukrepi.

Nemški turisti smejo pri povratku v Nemčijo vzeti s seboj 10 mark. Narodna banka je izdala naslednje okrožnice: Pooblaščen denarni zavodi se obveščajo, da smejo nemški potniki in turisti prodati pri odhodu iz naše države v zameno za dinarje, ki izvirajo od realiziranih turističnih čekov do 10 mark v kovancem denarju. Z ostanom neporabljenih dinarjev se mora postopati po dosedanjih predpisih.

Visoka aktivna trgovinska bilanca Češke in Moravske. Praški statistični urad je objavil prve podatke o zunanji trgovini protektorata Češke in Moravske od dneva zasedbe po nemških četah, t. j. od 16. marca, pa do konca aprila. V tem razdobju pol drugega meseca je znašal izvoz iz protektorata Češke in Moravske 1205 milijonov K, uvoz pa je znašal le 852 milijonov K, tako da je bila trgovinska bilanca za to razdobje aktivna za 353 milijonov K. Visoka aktivnost bilance je predvsem posledica težkoč pri uvozu.

Povišanje delniške glavnice. Prva srbska tvornica letal Živojin Rogožarski d. d. v Beogradu je sklenila povišati svojo delniško glavnico od 2 na 6 milijonov din.

Borze

19. maja

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirinški čeki nadalje nespremenjeno 13.80. Tečaj na svobodnem trgu se ravnanje nadalje na osnovi tečaja 258 din za funt. Grški boni so se v Zagrebu nudili po 31.50, v Beogradu pa je bil promet po 31.50.

Na zagrebškem efektornem tržišču se je vojna škoda pri prijazni tendenci trgovanja po 461 (v Beogradu je bil promet po 459—459.50). Zaključki so bili še v 4% severnih agrarnih obveznicah po 60—61, v 7% Blair-ovim posojilu po 94.75 (v Beogradu po 93.25) in v delnicah PAB po 214.

DEVIZE

Ljubljana, — Oficijelni tečaji: London 206.65—209.85, Pariz 116.67—118.97, New

Umor v Jatni bo sojen v Novem mestu

Preiskava v Radečah je zaključena — Ivan Zupan in Ana Knezova sta bila oddana okrožnemu sodišču

Vse zadnje dni, ko je prišel na dan grozovit umor posestnika Jožeta Kneza s Prelesja pri St. Rupertu so imela oblastva polne roke dela, da so dognale vse okoliščine, kako je bil zločin izvršen. Zdej je preiskava zaključena in radeško okrajno sodišče je odredilo, da je močna orožniška patrulja odvedla morilca Janeza Zupana in pokojnikovo vdovo Ano Knezovo v zapore okrožnega sodišča v Novem mestu. Tretji aretiranec Fric Groščar, posestnik iz Čreteža, ki je brat Zupanove žene, je bil izpuščen takoj po zaslišanju. V zapore je bil odveden le zaradi vmešavanja v uradno poslovanje. Ko so orožniki napovedali aretacijo njegovi sestri Ani, se je brat Fric preveč razburil zatrjujoč nedolžnost svoje sestre.

V preiskavi so prišli na dan nekatere tehne podrobnosti. Janez Zupan in Ana Knezova sta spetokaj tajila vsak sam. Res, prvi sledovi so tudi kazali, da je bil izvršen nad nesrečnim zgodnjim potnikom le roparski umor. Saj je imel moč od odhoda z doma s seboj preko tisoč dinarjev, uro, verižico in še nekatere druge vrednosti. Ko so našli po večdnem iskanju njegovo truplo skrito v Jatni v samotnem kotu pod kupom smrečja, je imel Knez vse žepne obrnjene. Ljudje so čuli v prvi zori strel kake pol ure daleč od Svibna. Tudi svibenjski župnik G. Sela je bil čul in ni slutil nič zlega. Ves okoliš je prepričan, da gre glavna zasluga za pojasnitev umora vrlim orožnikom. Saj so se že čuli glasovi, kdo bi znal priti v poštev za roparski napad. Del govoric pa je vrgel sum na Zupana in Knezovo Ano in orožniki so zbrali toliko do-

York 4396.75—4456.75, Curih 995—1005. Trst 232.45—235.55, Amsterdam 2367.50—2405.50, Berlin 1776.12—1793.88, Brusel 751.50—763.50. Tečaj na svobodnem trgu: London 256.40—259.60, Pariz 144.82—147.12, New York 5459.51—5519.51, Curih 1233.89—1243.89, Amsterdam 2937.61—2975.61, Brusel 932.45—944.45.

Curih. Beograd 10, Pariz, 11.78, London: 20.8225, New York 444.75, Brusel 75.70, Milan 23.40, Amsterdam 238.75, Berlin 178.4250, Stockholm 107.25, Oslo 104.62, København 92.95, Praga 15.20, Varšava 83.75, Budimpešta 87, Atene 3.90, Sofija 5.40, Bukarešta 3.25.

EFEKTI

Zagre. Državne vrednote: Vojna škoda 460 — 461.50, 4% agrarne 59.50 den., 4% severne agrarne 60.50 — 60.75, 6% begunske 87.50 den., 6% dalm. agrarne 86 den., 7% stabiliz. 99 den., 7% invest. 99.50 — 100.50, 7% Seligman 100 den., 7% Blair 94 — 95, 8% Blair 101.50 — 102; delnice: Narodna banka 7400 den., PAB 214 — 216, Trboveljska 180 — 185, Gutman 43 — 51, Sečerača Osijek 75 — 90, Jadranska 300 — 310.

Beograd. Vojna škoda 459 — 461 (459 — 459.50), za maj — (459) — za junij — (458.50), 4% agrarne 61 — 62, 4% severne agrarne 60.25 — 60.75, 6% begunske 89 — 89.25 (89), 6% dalm. agrarne 87.25 — 87.50 (87.50), 7% invest. 101 — 102, 7% Seligman 100 — 103, 7% Blair 93.25 — 93.50 (93.25), 8% Blair 102 — 103 (102.50), Narodna banka 7400 den., PAB 216 — 218.

Blagovna tržišča

21.70

+ Chicago, 19. maja. Začetni tečaji: pšenica: za maj 79.125, za julij 74.375, za sept. 74.125; koroza: za sept. 51.75. + Novosadska blagovna borza (19. t. m.). Tendence nespr. Pšenica: 78/79 kg baška 142 — 144; sremška 142 — 143; slavonska 144 — 145; banatska 138 — 139. Rž: baška 137 — 139. Ječmen: baški in sremški 64/65 kg 162.50 — 170, jari 68 kg 180 — 185. Oveš: baški, sremški in slavonski 147 — 149; koroza: baška 100 — 102, baška pariteta Indija in Vršač 101 — 102, baška pariteta Indija in Vršač 101 — 102, 230 — 240; 220 — 220; 210 — 190 — 200; 240 — 180; 220 — 145 — 155; 8. 115 — 120. Fižol: baški in sremški beli brez 300 — 305. Otrubi: baški 110 — 112.50, sremški 105 — 107.50, banatski 102.50 — 105.

ZIVINA

+ Na svinjski sejem 19. t. m. so okoliški kmetje pripeljali 330 rilcev, prodanih pa je bilo 224. Cene so bile naslednje: prasi, 5 — 7 tednov stari 100 — 120, 7 — 9 tednov stari 130 — 145, 3 — 4 meseca stari 210 — 290, 5 — 7 mesecev stari 320 — 480, 8 — 10 mesecev stari 480 — 525, leto dni stari 730 — 990 din, Cene svinjam so bile naslednje: kilogram žive teže 6 — 8 din, mrtve teže 8 — 11 din.

kazov, da so začeli zasliševati oba. Ana je priznala, da je vedela, kako napeto razmerje vlada med njenim možem in njenim prijateljem Zupanom. Tudi je izpovedala, da je vedela, da bo nekoč prišlo do krvavega obračuna. Da bo pa 26 letni Janez tako kmalu spravil njegova moža s sveta, si ni mislila nikoli. Mladi ženi je laskalo, ko ji je Zupan pripovedoval, kako udobno življenje si bosta uredila, ko njenega moža ne bo več na svetu. Spetokaj sta se Jože Knez in Ana dobro razumela. Šest otrok se jima je rodilo v zakonu, pa je drugega za drugim pobirala sušica, mož sam je bil močno bolehen. Zupan pa je kar sanjal o sreči, ki ji jo potem čaka na Knezovem gruntu. To je Ano premotilo, da je pletla grešne misli, sanjala o smrti svojega moža in o sreči z mladim sosedom.

Janez po aretaciji ni kazal obžalovanja. Zakrknjeno je korakal iz radeških zaporov v Prelesje in v Jatno, kamor so ga trdo uklenjenega odvedli, da je izpričal ves dogodek na kraju samem. Pokazal je, kam se je skril v goščavi in čakal nesrečnega moža. Ko je oddal nanj strel iz puške, je hladnokrvno zavlekel žrtev s poti in jo prekril s smrečjem. Poter je miriču, kar je našel vrednega, da bi spjel s'ed na drugi tir. Vrnil se je še v ranem jutru na dom in je skril očetovo puško spet nazaj v strešno slamo na levo, skril pa je tudi Knezovo srebrno uro in verižico.

Zločin, izvršen v samotnem predelu naše Dolenjske, je osamljen in je zgražanje našega ljudstva dokaz, kako vse obsoja dogodek, ki je uničil srečo trdne kmečke hiše. Za razpravo pred novomeškim senatom vlada veliko zanimanje.

Jure Zupanič

Črnomelj, 19. maja

Stara belokranjska loza se redči, hrasti padajo. Tako je omahljen v naročje bele žene v svoji veliki lozi znani belokranjski gospodar Jure Zupanič iz Gribelji, zadet od kapi, ki je nadzoroval delavce. Zaplakala je žena in troje hčerk — sirot, ki je pripeljal sluga mrtvega gospodarja domov. Lilo je brez prestanka v nedeljo, ko se je pomikal velik sprevod proti gribeljskemu pokopališču. Preden ga je sprejela belokranjska zemlja v svoj objem, se je sesul razmočeni grob, kakor da noče sprejeti žrtve, ki jo je bila izrgala bela žena družini in posestvu. Prišli so Gribelji, Čerkvičani, Krasinčani in hrvaški sosede, ki so pokojnega čislali in se poslovlili od njega z željo, da Bog daj lahko njegovi blagi duši.

Pokojni Jure je bil iz znane rodbine Zupaničev, koje pradedje so se naselili kot slobodnjaki iz sosednje Hrvaške v Gribelji. Ta slobodnjaški duh je zgledno preveval vso rodbino, kakor malokatero v Beli Krajini. Kot oseba je bil Jure lep človek, pravi pravoslavni Slovan, kot človek plemeniti, ki ni poznal ne maštevavanja, ne očitanja. Njegova dobrota mu je večkrat prihajala v gmotno škodo, ki jo je trpel brez jadtovanja. Rojstna hiša mu je dala brata, znanega borca za jugoslovensko idejo, člana Jugoslovenskega odbora v Londonu in bivšega ministra dr. Nika Zupaniča ter dobrovoljca jurista Mateta, ki je moral konec vojne umreti kot invalid v Avignonu v Franciji. Hiša

je akademika Nika podpirala, ko je študiral na Dunaju in bival pred vojno v Srbiji, in je plačala ves tisk njegovih prvih predvojnih publikacij. Zato ni čuda, da je imela hiša vso vojno na vratu avstrijske žandarmerije in policije. Od sedmih bratov je bilo 6 vojakov — najmlajši je bil še mladoleten — in dva sta položila življenje na žrtvenik domovine. Pokojni Jure je bil človek, ki je trdno veroval v Jugoslavijo in ni bil nikdar maldoušen ali vetrnjak, kakor se je to ob Kolpi večkrat dogajalo. Z njim ugasne veja gospodarjev v domu Zupaničev, ker ni moških potomcev.

Med brezami in orančami spi sedaj prijatelj Jure poleg staršev in sinka, kateremu ni bilo dano, da požene iz njega nov in čil rod mladih Zupaničev, ki bi jim bili stari posnemanja vredni vzorniki. Jure, Boog!

Ivan Pogačar

Radovljica, 19. maja

Sinoči je umrl mož, ki je vreden, da mu posvetimo nekaj vrstic. Ta mož je Ivan Pogačar, posestnik in čevljarški mojster, p. d. Majč v Predtrgu pri Radovljici. Pravim, mož, ker če gre komu ta naziv, tako gotovo pokojnemu Majču.

Od mladih nog do smrti je bil značaj, ki lahko služi nam vsem za vzgled. Narodni in napredni, se ni odmaknil od začrtane poti in se ni oziral na to, da je obrtnik in da bi ga kdo zaradi njegovega prepričanja bojkotal. Prav zato so ga vsi pošteni ljudje spoštovali. V najhujšem času med vojno, ko je bil vsak nacionalist na črni listi, je vodil takrat še samostojno občino Predtrg in se ni plašil,

pri vsaki priliki pokazati se odločnega, narodnega in, kar je bilo za one čase še skoraj nevarnejše, naprednega in srbo-slovskega človeka. Kot vnet godbenik je stal med ustanovitelji godbenega društva Lipar, ki je bilo prvo po vojni, ki je oslilo glas slovaške glasbe med narod. Roda ne le sam, tudi vsa njegova številna družina hodi očetovo pot. Njegova niša je izrazito sokolsko gnezdo, iz katerega so izleteli Sokoli in Sokolice po misli, po srcu in po krvi, kakor si jih želimo povsod in kakor jih tolikokrat marsikje pogrešamo.

Močno kosi smrt v naših vrstah: lani so šli od nas zaporedoma bratje dr. Voves, Cebulj in Turk, sedaj se jim je pridružil naš Majč. Tako se redčijo vrste starih borcev in bi bilo obupno, če bi gledali samo smrt in ne bi občutili poleg nje brstedeča in rastočega življenja. In če je zrl nesmrtni pesnik Gregorčič v smrti samo presnavljanje in obnavljanje, ne bodimo mi drugačni. Za nami je mladina in usoda nam bodi naklonjena in daj nam take, kakršne je vzgojil naš pokojni Pogačar. On je pisal svoj živi testament vse življenje, pišmo ga tako tudi mi in lahka nam bo ločitev od tega sveta! — Ivan, počivaj v rodni zemlji, ki si jo ljubil nad vse in ki te bo priklenila k sebi kakor mati, iz dna srca ljubeča, z vso dušo skrbčeva in z vsako mišico trpeča za deco, ki ji je dala življenje, veselje in bridkost. S—r.

Nov učiteljski grob

V Ptujju je včeraj umrla ga. Vlasta Bitenčeva, rojena Rajšp, hči nadučitelja Josipa Rajšpa. Službovala je v raznih krajih v Slovenskih gorah, zadnje njeno mesto je bilo na Runču. Ko je bila premeščena v Ptuj, tega mesta zaradi bolezni ni več nastopila. Bila je izvrstna učiteljica in vzgojiteljica, ki je vzgajala deco v nacionalnem duhu. Nedavno se ji je izpolnila želja, da je bila premeščena v Ptuj k svoji družini, toda nemila usoda jo je iztrgala iz kroga družine. Bodi plemeniti ženi časten spomin, ugledni rodbini naše iskreno sožalje!

»Jenufa« v filmu

Ljubljana, 19. maja

V kinu Union imajo zopet češki film: je to »Pastorka«, delo režiserja M. Cikana in izdelek filmskega podjetja »Lloyd film« v Pragi in Brnu. Ta ljubljanski kinematograf nam je pokazal že lepo vrsto čeških filmov in o nobenem ne moremo reči, da bi razočaral boljše gledalce, ki iščejo v filmu tudi lepote, ideje, vsebine. Nekateri filmi so se izkazali kot prave mojstrovine igralske umetnosti in filmske tehnike. Tudi »Pastorka« se uvršča med filme, ki potrjujejo dober glas češke filmske proizvodnje.

Film je izdelan po drami Gabriële Preissove »Jeji pastorkin«, ki so jo prvič uprizorili l. 1890 v praškem Narodnem divladu. V njeni avtorici, ki še živi v Pragi, cenimo Slovenci svojo zvesto prijateljico, avtorico »Koroških povestí«, »Potočnikove Trude« in drugih spisov iz slovenskega življenja. Ga Preissova je bila dolga leta reden gost na Bledu. »Jeji pastorkin« je njeno najuspešnejše dramsko delo. Sloveči češki skladatelj Leoš Janáček je sprejel to delo za libreto svoji znameniti operi »Jenufa«, ki so jo uspešno uprizorili tudi v ljubljanski operi.

Filmska »Jenufa« se odlikuje po razkošni oprepi in razgibanem življenju, ki ga označujejo premnogi slikoviti prizori. Tudi ta češki film je posnet iz kmečkega življenja na Slovaškem. V prvem delu nam domača pomanjkanje izrazito dramske snovi s številnimi živimi podobami iz kmečkega življenja, v drugem dramska napetost zraste in doseže višek v končnih prizorih, ki sodijo med najlepše momente v čeških filmih, kar smo jih videli v zadnjem času. Vsebinska tega filma je dokaj preprosta: Jenufa, pastorka ponosne zvonarjeve vdove, ki nima svojih otrok, se zaljubi v nekoliko lahkomišelnega Steva. Njun odnos ne ostane brez posledic. Jenufo pa ima rad Stevo brez Lazo, ki jo zaman zalezuje. Naposled se odloči za hudobno dejanje: napade z nožem Jenufo in ji skazi lepi obraz. Lahkomiselni Stevo jo zaradi tega zapusti. Med tem mora Jenufa priznati svoji krivini materi, kaj se ji je zgodilo. Ponosna kmetica, ki je bila trdno prepričana, da ne bo mogel nihče zapeljati lepe pastorkice, se odloči, da jo do poroda varuje v skruti sobi in pove ljudem, da Jenufa služi na Dunaju. Lazo prihaja pogosto vpraševat in kmalu po porodu se mu oglasi Jenufa in mu razodene svojo skrivnost. Zvonarjeva vdova je še vedno prepričana, da nihče ne ve o pastorkini sramoti in da reši njeno srečo in čast, umori otroka in ga v burni zimski noči sama pokoplje, pastorki pa pove, da je umrl, medtem ko je ona ležala v vročici. Naposled se Jenufa odloči za drugega brata. Tik pred poroko pa pride na dan zadeva z otrokom. Zvonarjevo vdovo, ki javno prizna svoje zločinsko dejanje, odeneženo v cerkev, ženin pa tudi po tej katastrofi obljubi Jenufi svojo zvestobo v bolesti in nesreči.

V filmu, ki je prepleten s krasnimi prizori iz ljudskega življenja na vasi, nastopajo Dostalova, Glasarova, Bohač, Voja in drugi odlični češki igralci. Film je vreden toplega priporočila.

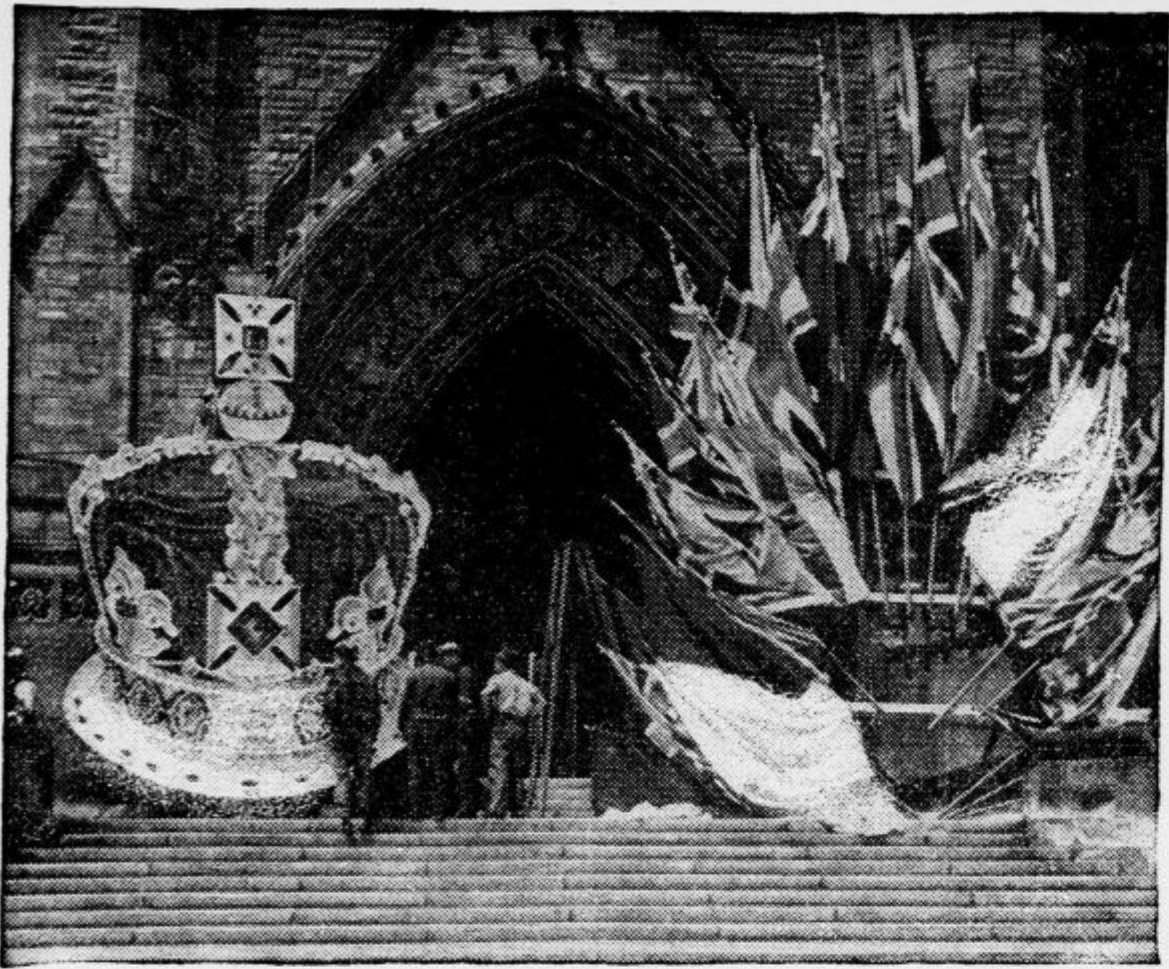
Festival narodnih plesov in pesmi

Beograd, 19. maja. p. V prostorih vele-sejma je bil včeraj odprt veliki narodni festival narodnih plesov, pesmi in noš. Pred 4000 gledalci in zastopniki najvišjih oblasti, med katerimi so bili nekateri člani vlade, minister dvora Čolak Antić, zastopniki generalnega štaba, upravnik dvora polkovnik Leko in župan Ilić, ga je otvoril prosvetni minister Čirić. Ki je v svojem govoru naglasil odlike naših narodnih plesov in pesmi ter izrazil željo, da bi festival dal narodnim umetnikom pobudo za nadaljnje gojenje naših narodnih običajev.

Na snočnjem programu so bili slovenski narodni plesi ter narodni plesi iz Djevdjelije, Skoplja, Črne gore, Banata in subotičke okolice. Od Slovencev sta nastopili dve skupini, ena dekliška ter skupina fantov iz črnomaljske okolice. Danes so na programu rusalske, znameniti narodni plesi iz Južne Srbije.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Tako so sprejeli angleškega kralja v Kanadi

Pročelje parlamenta v Ottawi so okrasili s kraljevo krono, zraven nje pa so postavili zastave

Zemlje za tri človeštva

Vsega je dovolj, treba je samo najti ključ za pravilno razdelitev

Po naročilu kanadske vlade je gospodarstvenik Frank E. Lathe iz Ottawe prečlenil naravne zaloge sirovin. S tem naj bi ugotovil, ali je res, kar pravijo mnogi preroki, da se bo ta ali ona zemeljska sirovina v doglednem času izčrpala, kar bo spet resno ogrozilo civilizacijo.

Že okrog l. 1800. je slovit Malthus izrazil bojazen, da bo število zemljanov naraslo hitreje nego možnosti njih vzdrževanja. Na njegovi domnevi temelji znano neomalthuzijansko gibanje, ki smatra omejitve porodov za najboljšo zdravilo zoper vse gospodarske in socialne stiske.

Kanadski profesor pa je prišel na podlagi temeljitega raziskovanja do prepričanja, da bi mogla zemlja mirno prehraniti trikrat toliko ljudi, kolikor jih živi sedaj na njej. Vse težave za preživljanje izvirajo iz tega, da vprašanje razdelitve še ni rešeno. Tudi kar se tiče obleke, gradbenega materiala, kurjave in električne sile, ni potrebno, da bi si delali sive lase. To si bomo lahko privoščili še dolgo dobo, prav tako kakor različen luksuz, ki ga smatramo danes za življenjsko potrebo. Nekatere redke kovine se bodo v doglednem času sicer izčrpale, toda v teh primerih je treba računati s tem, da bo našlo človeštvo prav tako dobra in še boljše nadomestila. Evropske zaloge železa bodo trajale še kakšnih 160 let, ameriške celo 320 let. Zaloge premoga pa se bodo izčrpale, če jih bodo izkoriščali v sedanjem tempu in obsegu, celo šele v 5000 letih.

Kako važno pa je vprašanje razdelitve, je najbolje razvidno na primeru premoga. 73 odstotkov vseh rezerv premoga je v Severni Ameriki. Seveda pa so prognoze za posamezne dežele, če upoštevamo razdelitvene težave, precej neugodne. Prof. Lathe je objavil razpredelnico, iz katere je razvidno, da so glede različnih naravnih zakladov poedine dežele v zelo različnih položajih. S premogom se lahko popolnoma same preskrbijo britski imperij, USA, Rusija, Francija s kolonijami, Nemčija itd., Italija in Japonska pa le delno. Z železom so bogato založeni britski imperij, USA, Rusija, Francija s kolonijami, Nemčija le delno, Italija in Japonska pa sploh ne, baka imata le britski imperij in USA dovolj, Rusija in Japonska bolj malo (toda Rusija utegne imeti v svojih še neraziskanih predelih zadostne zaloge), Francija, Nemčija, Italija pa nič, petroleja imata le Rusija in USA dovolj, druge izmed omenjenih dežel pa so v tem pogledu na slabem. Seveda pa se glede teh sirovin in drugih položajev za poedine dežele, zlasti za Rusijo, bistveno izboljša, če se najdejo možnosti za izkoriščanje zalog, ki jih smatrajo danes za neporabne.

Kot primer za to navaja prof. Lathe dušik. Če bi pred 50 leti postavljali kakšne podobne razpredelnice, tedaj bi morali za vse omenjene dežele ugotoviti, da se s to sirovino ne morejo preskrbeti. Med tem

pa smo se naučili pridobivati dušik iz zraka, tako da je njegovo navajanje v razpredelnici sploh odveč. Takšne možnosti obstoje za bodočnost tudi glede drugih sirovin (n. pr. če bi uspela rentabilna proizvodnja vsakovrstnih snovi iz morske vode) in če to upoštevamo, lahko rečemo, da človeštvo še dolgo ni v nevarnosti, da bi mu zmanjkalo sirovin. Treba je najti le nove načine izkoriščanja in pameten način razdelitve.

Poljski vojni minister v Parizu

Poljski vojni minister Tadej Kasprzycki je obiskal Pariz in je obiskal franc. min. predsednika Daladiera, s katerim se je dal slikati

Odkopavanja pri Termopilah
Izjava grškega arheologa atenskim novinarjem

Grški arheolog profesor Marinatos je dal atenskim novinarjem naslednja pojasnila o uspehih svojih odkopavanj pri Termopilah:

Ugotovili smo popolnoma točno, da se je nahajalo bojišče bitke pri Termopilah na kraju, kjer je zdaj kopališče. Naslanjač se na Herodotovo besedilo, smo kraj bitke iskali in ga srečno našli. Po drugi strani pa smo ugotovili, da je soteska, v kateri je padel Leonidas s svojimi

mi tristo junakov v prav majhni oddaljenosti od sedanjega kopališča, na desni strani ceste, ki drži v Atlantio.

Našli smo mnogo človeških okostnjakov, toda ta okostja najbrže niso ostanki junakov, ki so padli v bitki pri Termopilah. Kostni junakov ležijo namreč v posebnih grobnicah. Pri najdenih okostnjakih gre nedvomno za kosti ljudi, ki so umrli pozneje.

Pri kopanju na hribčku smo odkrili ostanke raznih zgradb, katerih značaj in pomen še ni dognan v kronološkem pogledu. Zdaj iščemo »Pollandione«, t. j. skupno grobnico Leonidovih junakov. Našli smo mnogo pušic na kraju, kjer se je vršil boj s Perziji. Pušice so izvrstno ohranjene in bodo izročene grškemu muzeju.

Japonci, dragulji in zlato

Dolgotrajna vojna s Kitajsko je japonke finance tako izčrpala, da so se japonke oblasti zatekle k svojevrstnemu ukrepu. Prepovedale so nošenje draguljev in zlatega nakita, ki se mora izročiti državnim blagajni, »da se domovina podpre v težkih časih«.

Od 17. do 24. maja zbira školska mladina od hiše do hiše tudi vsakovrstne kovinske predmete. V Tokiju bo te dni konferenca draguljarjev, ki se bodo posvetovali, od česa bodo živeli potem, ko bo japonska vlada izpraznila njih zaloge.

Jačanje britske mornarice

Tempo oboroževanja angleške mornarice postaja z vsakim dnem brzi. Zdaj dobivajo angleške vojne ladje po 80 novih topov na mesec. Večinoma so to protiletalski topovi.

Dočim so imeli v Angliji pred dvema letoma samo tri tvornice za izdelovanje topov proti letalom, jih imajo zdaj 28. Zaščitnih oklepov za ladje proizvajajo danes angleške tvornice desetkrat toliko, kakor l. 1935. Po svetovni vojni je dosegla angleška mornarica zdaj zopet svojo absolutno jakost ter se približuje jakosti l. 1918., ko je nadvladovala vse druge mornarice na svetu.

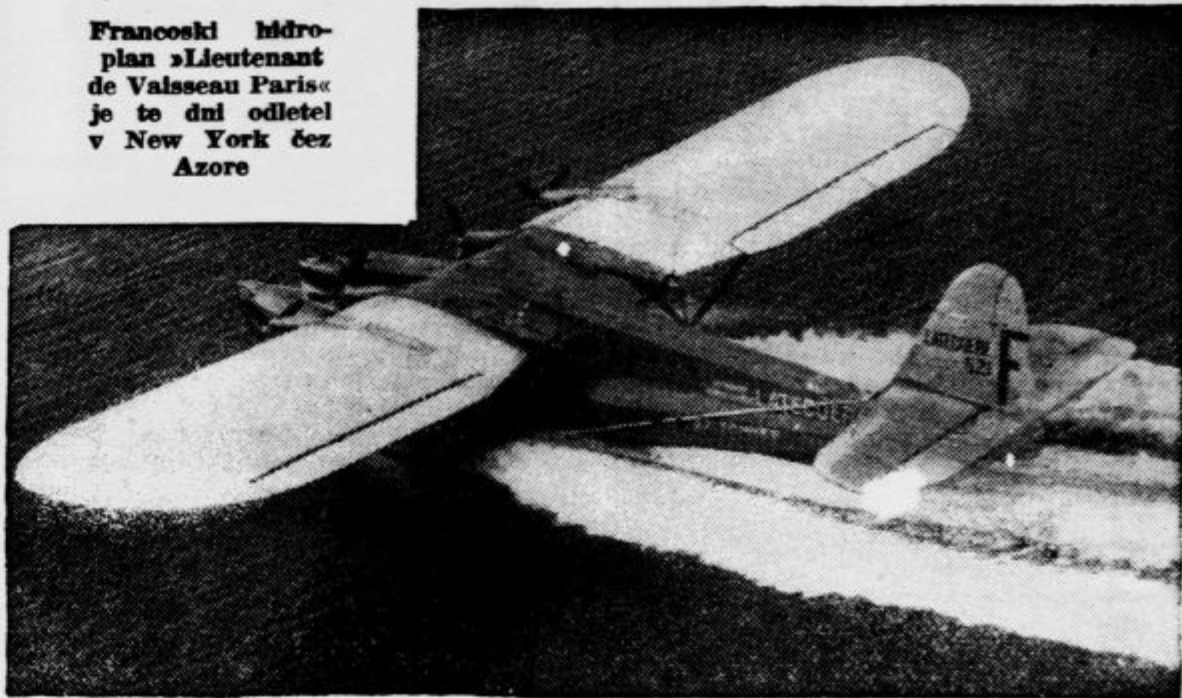
Lord Halifax, častni doktor francoske univerze

Francoska univerza v Grenoblu je obhajala prošle dni 600 letnico svojega obstoja. Ob tej priliki so imeli svečano ceremonijo, ki so se je udeležili mnogi rektorji in opustanci tujih univerz. V dolgem sprevodu so defilirali dijaki in profesorji zavoda. Slednjih je bilo nad 200. Na slavnost je bil povabljen tudi angleški zunanji minister lord Halifax, ki pa se je v zadnjem trenutku opravičil. Bil je v odložitvi promoviranja za častnega doktorja grenobelske univerze.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Francoski polet čez Atlantik

Francoski hidroplan »Lieutenant de Vaisseau Paris« je te dni odletel v New York čez Azore

Slučajno prijet bandit
Srečna roka pogumnega železniškega sprevodnika

Lani pod jesen je poljska policija odredila zasledovanje bandita Chmielewskega, ki ima na vesti sedem umorov in ubojev ter nešteto vlomov. Po vsej državi so iskali razbojnika, ki pa se je zasledovalcem umel umakniti vedno o pravem času. Zdaj so ga končno prišli.

Bilo je v vlaku na progi Kovel—Varšava, ko je stopil železniški sprevodnik v vagon in zahteval od potnikov vozne karte. Že pri vstopu mu je oko obstalo na sumljivi trojici moških. Ko se jim je približal, sta dva planila skozi okno drvečega vlaka, tretji pa je potegnil samokres. Toda sprevodnik je bil umejši od moža z revolverjem. Izbil mu je orožje iz rok in ga zvezal z vrvo, ki jo je imel v službeni torbi.

Šele pozneje se je pokazalo, kako srečno roko je imel sprevodnik, kajti moški, ki ga je prijel, ni bil nihče drugi kakor Chmielewski, strahovalec Varšave in mnogih drugih poljskih mest. Pojavljal se je zdaj tu, zdaj tam. Planil je blagajne po železniških postajah in kradel po tvornicah. Zasledovalci so ga zaman iskali leta in leta. Kjer je naletel na odpor, je Chmielewski ustrelil vsakogar, ki se mu je postavil po robu.

Bandit ima na vesti poleg umorov in ubojev nad sto roparskih napadov in vlomov. Toliko jih je že doslej priznal preiskovalnemu sodniku. Ko bo register grohov popoln, pride v ječo, iz katere ga ne bodo tako kmalu izpustili.

Nesreča ameriškega zrakoplova

Ameriški zrakoplov »K 2«, najmanjši vodljivi zrakoplov ameriške mornarice, se je ob pristajanju s takšno silo zaletel v zemljo, da se je razklat na dveje. Posadka se je rešila po čudežnem naključju. Sreča v nesreči je bila, da je bil zrakoplov polnjen s helijem, sicer bi se bila ponovila katastrofa »Hindenburga«, ki je Ameriki in vsemu svetu še v živem spominu.

Rekord Lloyda Georga

David Lloyd George, bivši angleški ministri predsednik med svetovno vojno je dosegel rekord v vršenju parlamentarne službe. Te dni je minilo 49 let, odkar je bil prvič izvoljen v britanski parlament. Ostal je član zbornice ves čas do danes in bo prihodnje leto obhajal parlamentarno petdesetletnico.

Zgodovinski dogodek v Kanadi

Prvič v zgodovini Kanade se je primerilo, da je inozemski diplomatski zastopnik pri angleški vladi izročil svoja akreditivna pisma angleškemu kralju na kanadskih tleh. To je bil novi poslanik Zedinjenih držav v Ottawi, minister Noper.

Danski prestolonaslednik v Londonu

Danski prestolonaslednik je te dni v spremstvu svoje soproge dopotoval iz Amerike v London, kjer se je ustavil za nekaj časa. Dvojica je odpotovala na imenno vojvode Commaughtskega, ki je ded prestolonaslednikove soproge.

Prvi vpoklici rekrutov na Angleškem

V angleški zbornici je pristojni minister pojasnil, da bo prvi kontingent angleških rekrutov pozvan pod orožje dne 1. junija. Število rekrutov, ki morajo biti ta dan vojaški oblasti na razpolago, znaša 50 tisoč.

Velik požar na Poljskem

V Mlavi blizu vzhodne pruske meje je izbruhnil požar, katerega je s svojo nepredvidnostjo povzročil neki deček. Zgorilo je 21 hiš in 40 gospodarskih poslopij, v hlevih je ogenj uničil tudi 20 konj. Človeških smrtnih žrtev ni bilo, pač pa je dobilo več ljudi nevarne opekline.

Škrlatinka na Danskem

V Kodanju razsaja zdaj nevarna epidemija škrlatinke, ki ne napada samo otrok, ampak tudi mnoge odrasle. Samo v bolnišnicah imajo okoli 140 bolnikov v otroških in zrelih letih, mnogo več takšnih bolnikov pa se nahaja v domači oskrbi.

Potapljači iščejo corpus delicti
Čuvajna ura v potopljeni ladji

Kakor poročajo pariški listi, se nagibajo mornariški strokovnjaki sedaj k razlagi, da prekomerni »Paris« ni postal žrtev zločinsko podtaknjene požara, temveč da je imel ta požar naravne vzroke. V ladijski pekarni, kjer so ogenj najprej opazili, so v noči ob odsotnosti pekarniškega osebja gorele peči. Dejstvo, da so ogenj opazili istočasno baje na treh različnih mestih, razlaga »Candides« s tem, da so bili ti prostori drug nad drugim in jih je vezal eden izmed ladijskih dimnikov.

Preiskovalni sodniki so te dni odredili poseben krajevni ogled.

V spremstvu 19-letnega stewarda Cezarja Francka, ki so ga zaprli zaradi suma, da je eden izmed povzročiteljev požara na »Parisu«, so odšli na trup pogorele ladje,

ki moli na pol iz vode. Po polurnem plezanju so se vrnili na kopno, a novinarjem, ki so tam čakali senzacionalnih novosti, niso hoteli povedati ničesar. Nasprotno pa so novinarji doznali, da so bili poskusi potapljačev, da bi našli v notranjosti ladje Francovo čuvajno uro (Franc je imel v usodni noči, kakor smo poročali, stražni obhod), doselej zmanj.

Potapljače nameravajo poslati še enkrat v notranjost ladje, kajti ta ura se zdi preiskovalnim sodnikom važna priča, ki bi mogla povedati marsikaj o tem, na kakšen način je Franc v noči požara opravil svojo službo oziroma kako je ni opravljal. Dve takšni čuvajni uri so že našli, vendar ne tiste, o kateri pravi Franc, da jo je izgubil, ko je pomagal gasiti.

Vsi iz enega lonca

Nemški kancelar Hitler je pri ogledu Slegfriedovega obrambnega pasu na zapadu sedel za mizo z vodilnimi častniki nemške vojske. Kosilo je bilo zelo skromno: servirali so po nemškem vzorcu eno samo jed

A NEKDOTA

Ko je bil Grillparzer že v visoki starosti, so ga imenovali za člana gosposke zbornice. Neki tovariš ga je vprašal, kako je mogoče, da navzlic svoji hudi naglušnosti vedno pravilno glasuje.

»Gledam pri tem pač vedno na kneza Windischgrätza«, je odgovoril pesnik. »Če ta vstane, obsemdim — in če on obsemdim, potem vstanem jaz. To je pač enostavno.«

VSAK DAN ENA

Kdor drugim jame koplje, sam vanjo pada...

(»Politikene«)

Kulturni pregled

Prešernov dom v Vrbi

Jutri bo izročeni javnosti Prešernov dom v Vrbi. Plemenita akcija, ki ji je stal na čelu kot predsednik odbora za nakup Prešernove rojstne hiše rektor Aleksandrov univerze prof. dr. R. Kušej in v kateri so se uveljavili z delom in navesti mnogi naši kulturni delavci, je obrodila zaželjeni uspeh: Prešernov dom v Vrbi prehaja v simbolno last vsega naroda, postaja eno izmed njegovih kulturnih svetilih. Da je v tem primeru »beseda meso postala«, za to gre hvala slovenski mladini in seveda predvsem našim postrtovalnim učiteljem in profesorjem, ki so kljub neprijetnim časom izvedli nabiralno akcijo skoraj po vseh šolah in zbrali lepo vsoto, h kateri so tudi nekateri javni in zasebni darovalci prispevali večje ali manjše deleže. Tako je bil z nabranimi prispevki omogočen nakup hiše, ki je odzibala toliko Ribičevih rodov in v kateri je zrasel tudi genialni avtor »Poezije«. Obenem so potomci tega rodu dobili na svoji stari grudi drugo hišo.

Otvoritev Prešernovega doma v Vrbi je v slovenskem kulturnem življenju dogodek, ki ima, skoraj bi rekli, simboli značaj. Prvotna zamisel Prešernovega muzeja, v katerem bi bilo zbrano vse, kar nas spominja našega največjega pesnika, se je umaknila ideji, da se Prešernova rojstna hiša restavrirava in tip gorenjske kmečke hiše, kakršna je bila v časih, ko se je pod njeno streho rodil eden največjih reprezentantov slovenskega duha. Dom pesnikov bo tako obenem kulturno-historični spomenik, kar ustreza značaju našega naroda, v katerem je bil kmečki rod bolj kakor pri velikih in starejših narodih trdna opora in poglavitni vir vsega narodno-kulturnega preporoda. Saj so izšli naravnost iz kmečke hiše skoraj vsi naši vodilni možje.

Ta tesna vez med kmečko hišo in slovensko kulturo dobiva sedaj v Prešernovem domu v Vrbi svoj vidni izraz, sedanjemu rodu kakor tudi poznim zanamcem namenjen spomenik, ki pričuje o zvezi med narodnim genijem in kmečko hišo. V tem pogledu je ta ideja srečna, ne le po

svoji simbolni vsebini, marveč tudi po svoji originalnosti. S Prešernovim domom v Vrbi ne dobiva svojega domačega svetlišča samo naš nesmrtni pesnik, marveč je postavljeno spomenik tudi njegovemu rodu, Ribičevim iz Vrbe, katerih obstoj je dokazan za več stoletij nazaj. Iz njihovega rodu niso izšli samo nešteti, brezimeni vrli gospodarji, ki so v dobri sosesčini opevanega Sv. Marka obdelovali domačo grudo, marveč tudi mnogi izobraženci, komaj znani, tihi kulturni delavci med svojim narodom. Tako dobiva svoj originalni spomenik tudi eden najstarejših in najznamenitejših kmečkih rodov. Z njim vred so počasi sene vse slovenske kmečke rodovine, ki varujejo naša tla, zvesto izročajo plug iz roda v rod; stare korenine, ki so vzdržale skozi vekove vse spremembe naše narodne usode na teh politično nevarnih tleh, kjer tolikokrat

viharjev jeznih mrzle domačije bile pokrajne naše so, kar Samo! Tvoj duh je zginit, kar nad tvojo jamo pozabljeno od vnukov veter brije.

Prešernov dom bo prevzela v pravno last banovina, ki bo skrbela za njegovo upravo. Njegov simbolični lastnik pa bo — kakor rečeno — ves narod, ki je po svoji mladini dom odkupil in ki bo poslej romal v Vrbo kot na božjo pot svoje narodne kulture. V tej lepi krajini, v zavetju naših gora, blizu Blejskega jezera in z razgledom na močujoči masiv Triglava, v kralju, ki je navdihnil mnoge Prešernove pesmi, bodo zlati kulturni delavci in mladina češke obnavljali svojo prislogo zvestobe Prešernovemu geniju. Sem bodo prihajali, kakor prihajajo pri drugih narodih v domove in na grobove svojih vodilnih mož. V krasni sponinski knjigi, ki bo poslej razgrnjena na Prešernovem domu, se bodo vpisovali ti kulturni romarji od blizu in daleč. Naj bi nam bil Prešernov dom v Vrbi to, kar je Ukrajincem Ševčenkova mogila: svetil kraj domovinske ljubezni. Zlati mladina, ki je dom kupila, naj bi vzdrževala njegov kult in širila njegovo slavo!

Dve sto režij prof. Šesta Vprizoritev Piskofove „Velike skušnjave“

Sezona za sezono mineva, toliko in toliko iger gre preko odra, občinstvo si zapomni glavne junake, morda dobre epizode — toda na tistega, ki je vdhnil knjigi osnovo za odrsko življenje, ki je rekonstruiral in dopolnil, prelil v barvo, okvir, besedo, dogajanje, izbral igralce, jim dal napotke za vloge, jih kontroliral, jim svetoval, jih hvallil in grajal jim vival poguma. Sploh stihl vse, da bi igra čim bolj ustregla pisateljevi zamisli — na tistega se občinstvo ne spomni.

Režiser je vedno nekaj Cyrano pod Roksaninim balkonom, ki inscenira in poganja dogajanje in je duša vsega, toda junaki-igralci se pno kakor Cristian na balkonu — da jih nagradi Rokšana — uspeh. S tem seveda ne mislim reči, da samo po režiserjevi zaslugi, kajti največji del uspeha je plod njihovega truda, toda zanj prejema od občinstva svojo nagrado — ploskanje in pohvalo, režiser pa je vedno nekaka Pepelka, ki ostane ob strani. In vendar je režiser tista edina, za uspeh igre odgovorna oseba, kajti če ne razume osnove, idejne vsebine ali zastavi svoje delo v tej smeri napačno, gre igra po zlu, pa naj so igralke kreacije ena sijajnejša od druge. Od režiserja je odvisno, če zna vsebinsko ško napisani igrati podložiti širši osnovi, če zna izluščiti iz nepomembno prikazanih trenutkov velike učinke, če zna napraviti iz nečesa mnogo in iz nič nekaj, in predvsem: iz umetnine — umetnino.

Predlansko sezono je praznoval prof. Šest dvajsetletnico svojega gledališkega dela, letos po dvajsetih letih gled. po vojni pa praznuje zopet v nekem smislu jubilej: dvjestoto režijo. V dvajsetih letih vsake režije da povprečno 10 režij v sezoni. Vsaka režija stane tri tedne peturnega dela dnevno, dvestokrat tri tedne —

V teh dvesto režijah je poleg večjega dela dramskih, tudi lepo število opernih režij. Če se spominjamo nazaj, vidimo, da je režiral prof. Šest najbolj pester repertoar, ki si ga lahko mislimo: vprizoritev je celo vrsto Shakespearejevih iger (z Othello, ravno 13) ponavljanja niti niso šteta — Goetheja, Schillerja, Rostanda, Molliera, Büchnerja, Ibsena, Strindberga, Hasencleverja, Wildgansa, Schnitzlerja, Hoffmannsthalja in seveda predvsem veliko število domačih del, počenši s Cankarjem, pa do najmlajših pisateljev.

Ob takih jubilejih je navada, da se vpraša jubilara, kaj si želi v bodočnosti? Dejal je: »Tale dela mi se leže na srce: nekaj Shakespearejev — Coriolan in Richard III., Tirso di Molina: Don Gil z zelenimi hlačami, Marloweov »Eduard IV.«, Madachova: Tragedija človeštva, Ibsenov: Peer Gynt in Rostandovi: Romantični. To so dela velikega formata, in naš oder je vreden da zažive na njem.

Naključje je hotelo, da je naneslo tako, da bo njegova dvjestota režija veseloigra in sicer delo Karla Piskofove, kateremu je letos enkrat že pomagal do uspeha. Zrežiral je »Upniki — na plan«!

Na vprašanje, kako opravičuje v isti sezoni že drugo delo istega avtorja »Velika skušnjava —«, pravi da je zato zapadel ve-

liki skušnjavi, ker je tega vredna, in »Bolj kot kdaj prej se mi zdi v današnjih dneh upravičeno vprizorjati češke avtorje, seveda samo dobre — in naravnost naša dolžnost je igrati njihove igre, d bodo čutili, da naše simpatije do njih in besede o bratstvu in slovanski krvi niso samo puhle fraze, temveč, da nam je njihovo mišljenje in čustvovanje, ki nam govori iz njihovih iger, zares blizu.

Njihova dela, — govorim o lahkini, ki sem jih režiral v zadnjih sezonah — imajo kljub lahkotni vendarle vsako svojo nekoliko tehtnejšo vrednost.

Piskofova ima vrlino, da zna sodobno življenje na prijeten način prikazovati potom ljudem, ki sicer ne rešujejo nobenih problemov. Dotika se slabih strani in pokaže zaresne vrednote in pravo pot. Njegovi ljudje so preprosti in so majhen kalibra, a imajo ravno za današnji dan svojo vrednost.

V zgodbi o poneverjeni dediščini je prekrasno scenscendral moralno kakovost značajev: Napraba je kleptomanka Alba velika lakomnica, glavna oseba v igri (igrala jo bo Nablocka), nje enakovreden značaj je mladi dandy Pinč (Gale), nekoliko manj pokvarjena je filmska igralka Helga (Danilova), ki ji je denar, katerega je pripravljena zamočati, samo možnost za ostvarjenje poklicnih ciljev, tretja je kuharica Urša, ki ji prav za prav ni do nje, a ji služi vendarle v podkrepitve osebne samozvesti in strahovanje gospodarice. Svetel značaj je dedinja Stefi (P. Juvanovca), ki ji ni do nje in se zna vdati v usodo, ko ji s splava dediščina po vodi; najbolj pozitivni primeri pravih poštenjakov pa so: poslanec Petrač (Gregorin) njegova hčerka Lida (V. Juvanovca), in dedek (Daneš), pripravljen poravnati vsako krivico in se celo žrtvovati v lastno škodo, če je treba.

Na značilnih zgajenih zaplet veseloigre ki pokaže dogodke okrog iskanja dediščine, njene poneveritve in druge zelo zabavne komplikacije, bodo proti koncu sezone prav dobrodošlo razvedrilo za občinstvo. Maša St.

Zapiski

MODERNI FRANCOSKI ROMANTIZEM
Beograd, v maju
Pred dnevi smo bili Slovenci v Beogradu deležni redkega predavanja. Obiskal nas je profesor na tujaknjem Francoskem institutu, g. Emil S. i c a r d k i se je ljubezljivo odzval povabilu Akademске sekcije Društva Slovencev v Beogradu in predaval o modernih francoskih romantikih.

Uvodoma se je predavatelj spomnil francosko-slovenskega prijateljstva, ki ima svoje zgodovinske korenine v solnčni dobi slovenske preteklosti pod Napoleonovo Ilirijo. G. S. i c a r d je zanimivo predaval o mladih sodobnih francoskih romantikih: Montherlantu, Chamsonu, Ropsu in Nizanu. O štirih avtorjih neposredne povojne generacije, katerih pisateljske niti se shajajo v skupni točki: iskanju njihove kot posledice nemira ki je prodiril v njihove duše.

Henri de Montherlant je ta nemir odkril med svetovno vojno. Ko se je iz nje vrnil, je bil on tisti, ki je ustvaril s svojimi deli izrazit prehod med predvojnimi avtorji in mladimi sodobnimi romantiki. Ker ne najde dovolj trdnih zakonov za moralno v religiji, niti v tradicionalni morali, meni, da si mora človek izoblikovati moralno v samem sebi. Temelj te morale naj bi bil v sili in borbi. Predavatelj nam je prikazal Montherlantovo pojmovanje te moči, ki naj bi imela svoj izvor z druge strani v borbi proti samemu sebi, z druge pa v borbi proti zunanjim elementom, končno proti živili in — ženi, če hočemo slediti redu, ki ga je Montherlant sam naznačil. Toda tak, čisto osebni morali, je bilo treba dati širšo osnovo: bilo je treba najti tudi moralno socialni skupini. To, kar sledi, ni imenujejo tudi do domovine — to naj bi bila ona morala, ki naj bi spajala poedince v večjo skupnost.

André Chamson, ki je občutil isti nemir, išče rešitve v reorganizaciji sveta na osnovi sprave poedincev in narodov.

Njegova družabna kritika je internacionalna, vendar se končuje z razočaranjem.

Nasprotno temu ima Daniel R o p s obe, ležje optimista. Njegov optimizem izhaja iz socialnih vidikov, ki jih naglašava močan katolicizem. Nemir je prišel v njem še bolj do izraza, kakor pri obeh navedenih pislih. Ta nemir je gonilna sila znanega dela njegovih tvorbo. Rops ne pada v razočaranje kakor Chamson, niti v novo moralo Montherlantovo, marveč ostaja na terenu tradicionalne morale, ki jo samo preveva in niansira njegov socialni duh.

Končno se Paul Nizen nezadovoljen z moralno moči, kakor jo zamišlja Montherlant, prav kakor s Chamsonovimi razočaranji in s tradicionalno moralno Ropsa, vrže na poskus nove socialne zgraditve sveta.

Tako nam je odlični predavatelj g. prof. S i c a r d v pidi uri prikazal značilne like iz elite današnjih francoskih romantikov, pravca, ki ga označuje to, da se vsi njegovi pisatelji, najsi izhajajo še s tako različnih vidikov, srečujejo na terenu naroda (nacije). Njihov pojem morale se očitno

stopnjuje od poedince do rodovine in od rodovine do najvišje jedinice — nacije.

G. prof. S i c a r d u smo slovenski intelektualci in prestolnici iskreno hvaležni za njegovo lepo in jasno predavanje, ki so ga označevale znane odlike francoskega duha: točna postavitev in omejitve idej in njih veran prikaz v duhu izkustev in zdravega razuma. Predavanje je bilo prav dobro obiskano in je pokazalo živo zanimanje tujaknjih slovenskih in tudi srbskih krogov za francosko kulturo.

Mario Subic

Prešeren v češki reviji. Pravkar izšli novi zvezek »Češko-jihoslovenske revue« (Praga) prinaša v zvezi z devetdesetletnico Prešernove smrti kratki esej v Prešernu, ki ga je spisal B. Borko.

Karel Čapek in Luc Durtain. Znan francoski pisatelj Luc Durtain je pravkar izdal v Parizu svojo prireditev drame Karla Čapka z naslovom »L'Epoupe ou nous vivons« in jo opremil z uvodom o osebnosti in delu tega reprezentativnega češkega pisatelja.

S P O R T

Zanimivosti z beograjske tekme

Zmaga Jugoslavije nad Anglijo je izzvala povsod po svetu ogromno presenečenje

Zmaga »belih orlov« nad angleško reprezentanco je izzvala v vseh jugoslovenskih sportnih krogih razumljivo navdušenje. Je pa tudi uspeh, kakršnega se nismo mogli nadejati, tem manj, ker naša enajstorica ni mogla nastopiti v prvotno določeni postavi. Mnogo jih je bilo, zlasti pa v Zagrebu, ki so bili prepričani, da ne bo moglo nadomestiti Joža Matošića in Glaserja. Pri tem niso računali na borbenost beograjskih igralcev, ki so se zavedali, da leži zdaj na njih vsa velika odgovornost in so se zato vrgli s še večjo zagrizenostjo v boj ter zaigrali s podvojenimi močmi. Jugoslovenska izbrana enajstorica je pokazala srčnost, ki ji je morala kloniti tudi prislovična mojstrovina najslavnejše nogometne nacije na svetu.

Rekordni obisk

Čeprav so igrišče BSK izdatno povečali in je bila za tekmo izredno visoka vstopnina od 20 do 150 din, je bilo igrišče zasedeno do poslednjega kotička. Navzočih je bilo nad 30.000 gledalcev. Računajoč, da je vsakdo povprečno plačal po 40 din, so na blaginjah nabrali 1.200.000 din, kar je dozdaj pri nas edinstven primer. Kljub visokim izdatkom — angleška reprezentanca je menda veljala 1000 funtov, torej nad četrtilijona din in še raznih drugih stroškov, pri čemer odpade znaten znesek na odškodnino za igrišče — je vsekako savezna blaginja zabeležila velik dobiček. Našim igralcem so za nagrado izplačali po 3000 din.

Zanimanje tujega tiska in agencij

Vsi večji angleški listi so poslali v Beograd svoje posebne poročevalce, enako vse evropske tiskovne agencije. Beograjski dopisnik angleške agencije »Reuter« je imel z igrišča posebno telefonsko zvezo in je vsakih 10 minut javljal poročilo o poteku v London. Ko je ob polčasu javil, da vodi Jugoslavija 1:0, mu v Londonu niso verjeli in je moral rezultat trikrat ponoviti. Dopisnik švicarske agencije je moral po tekmi javiti 500 besed v telegrafskem stilu, madžarski 600, DNB in Stefani pa po 800. Je to dokaz, koliko važnosti so polagali v svetu za beograjsko srečanje.

Poročila londonskega tiska

Londonski večerniki so preko cele strani javili beograjski izid. Londonski sport-

Dogodki na igrišču

O veliki izenačenosti obeh moštvev nam priča statistični grafikon, ki ga je objavilo večerajšnje »Vreme«. Po njem posnemamo, da je moral jugoslovenski vratar posredovati 22krat, angleški pa 7krat. Angleži so mimo našega gola streljali 14 krat, naši pa mimo angleškega 17krat. Kotov je bilo proti Angliji 6, proti Jugoslaviji 5, prostih strelav proti Angliji 4, proti Jugoslaviji. Outov je bilo za Anglijo 26, za Jugoslavijo 25.

Nekatere izjave

Naš savezni kapetan Boško Simonović je takoj po tekmi, med katero je pokadil več zavrtikov cigarete, izjavil: Tudi če koga ni, se lahko igra brez njega. Čeprav so jih tovariši zapustili, so se naši igralci borili herojsko in izvojevali zmago. Nočem nikogar posebno hvaliti, vsi so se borili junaško in so zasluženo zmagali.

Sodnik Capdeville je izjavil: Zmagal je poštenostnejši team odločno zaslužen. Presenetila me je homogena igra jugoslovenske ekipe. Angleži so bili tehnično mnogo boljši, toda jugoslovenski igralci so igrali z velikanskim elanom. To je odločilo.

Glanwis, vodja angleške ekipe: Moštvo Jugoslavije je bilo boljše. Obe strani sta igrali izvrstno. Nismo pričakovali takega izida. Tudi vsi angleški igralci so lojalno priznali, da je bila zmaga Jugoslavije zaslužena, njihov kapetan Hapgood je pa celo pripomnil, da je Jugoslavija imela možnost zmagati s še večjo razliko.

Še o šentviški dirki

Podrobni tehnični rezultati prve slične prireditve v Jugoslaviji

O uspehi motociklistični dirki na avtomobilski cesti od St. Vida do Medna, smo poročali že večeraj. Na prireditvi, ki je bila prva take vrste v Jugoslaviji, se je zbralo blizu 10.000 gledalcev, med katerimi je bilo zlasti mnogo Gorenjcev, ki so se pripeljali večina na kolesih. Sličnih velikopoteznih prireditev pri nas še nismo vajeni in zato so reditelji, čeprav jih je bilo nad 100, le s težavo vzdrževali red. Tudi na to se bo moralo občinstvo navaditi, če bo hotelo, da bomo imeli še kdaj slične tekme. Motoklub Ilirija namerava spričo velikega uspeha, obdržati tovrstno prireditev vsako leto na svojem sporedu.

Glavno zanimanje je vladalo seveda za vožnjo obeh favoritov, Ljubljancina šiske in Zagrebčana Uroloča. Kakor smo že poročali, je dosegel šiska v smeri proti St. Vidu na 2 km dolgi progi največjo hitrost dneva 50,6 sekund, kar znaša 142,28 km na uro. Pri prvi vožnji je potreboval 53,2 sek. in ga je zato Uroloč, ki je v obeh smereh vozil enakomernjeje, v skupni oceni prekosil. Uroloč je namreč potreboval proti Mednu 51,4 sek., obratno pa 51,8 sekunde.

Po končani dirki je bila zvečer v hotelu Bellevue razdelitev nagrad. Tekmi je prisostvoval tudi najznamenitejši motociklistični strokovnjak Lajoš Kabes, ki je izjavil, da so že pri prvi taki tekmi v Jugoslaviji dosegli rezultate, ki v Evropi nekaj pomenijo.

V naslednjem podrobni tehnični izdidi: **Kategorija do 125, tur.:** 1. Šimenc Vinko (Hermes) DKW 3:31 (povpr. brzina 64 km), 2. Drogenik Ivan (Hermes) DKW 4:03,4.

Kategorija do 250, tur.: 1. Pengov Marjan (Avtoklub) DKW 2:38,8 (povpr. brz. 96 km), 2. Medved Dušan (Avtoklub) DKW 2:39,2, 3. Puhar Franc (Ilirija) Puch 2:42,4, 4. Fuls Djuro (I. Hrv. Motoklub) DKW 2:46,4, 5. Peric Josip (Hermes) Zündapp 2:58.

Kategorija do 350, turne: 1. Vidmar Stane (Ilirija) Puch 2:09 (povpr. brzina 104 km), 2. Zihler Miloš (Avtoklub) DKW 2:12, 3. Trampuz Emil (Ilirija) Sarolea 2:20,2, 4. Bar Vinko (I.G.M.K.) DKW 2:30,2.

Kategorija 500, tur.: 1. Černe Feliks (Ilirija) Opel 3:18,6.

Kategorija 1000, tur.: 1. Miklavčič Ivo

moštvo, ki pristihi tekme, da razvije vse svoje znanje.

Jutri torej bo dvojni nogometni program.

SK Ljubljana. Postavi moštvev za tekmo proti KACu in SK Celju sta na običajnem mestu. Juniorji igrajo prvenstveno tekmo z Jadranom na igrišču Jadrana ob 10.30.

Zanimivo srečanje na zelenem polju v Celju. Jutri ob 16.30 se bo pričela na Glaziji v Celju prijateljska nogometna tekma med člani Okrožnega in Sodniškega odbora LNP iz Maribora in Celja. Moštvi bosta nastopili v naslednjih postavah: Maribor: Grbec—Mihelj, Vidic—Amon, Jenko, Glavič — Zohar, Lovrec, mag. Maver, Kopic, Konic. Celje: Hobacher—Reinprecht, Horjak—Ochs, Presinger, Weber — Oberlindner, Rupar, Vebler, Štokelj, Wagner. Za tekmo vlada zelo živahno zanimanje.

V četrtek so bile razen med Jugoslavijo in Anglijo še nekatere meddržavne tekme. V Bruslju je Francija premagala Belgijo 3:1, v Bukarešti pa Rumunija Letsko 4:0. Madžarska je igrala z Irsko v Budimpešti 2:2.

Italijanski pokal je dobila Ambrosiana, ki je v finalu premagala Novaro 2:1.

Iz Trbovelj

t. Praznik sokolske mladine bo pri nas jutri v nedeljo ob 30letnici trboveljskega Sokola in njegovega mladinskega odseka. S posebno prisrčnostjo in vneemo bo ta praznik proslavila sokolska mladina in se bo v sprevodu zbrala nad 700 mladih Sokolov in Sokolic iz kraja in okolice. Po cesti skozi naš delavski kraj se bo vil zmagoslavni spreved sokolske mladine. Dečji prapor je že razvlečen v Sokolskem domu. Izdelan je po načrtu akademskega slikarja Frana Stiplovskega. Na lepe jubilejne prireditve smo že opozarjali, opozarjamo pa še enkrat na vzdignjen spominski listine in žare sprstjo z Oplenca v temelj spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedimtelju ter na razvite dečje prapore, ki bo ob 16. Dolžnost naše javnosti je da se v največjem številu udeleži te lepe prireditve sokolske mladine ter da okraši svoje hiše z zastavami in cvetjem.

Naše gledališče

D R A M A

Sobota, 20.: Velika skušnjava. Premiera. Premierski abonma.

Nedelja, 21.: Trideset sekund ljubezni. Izven. Izredno znižane cene od 14 din navzdol.

Premiera nove češke veseloigre z naslovom »Velika skušnjava« ki jo je napisal Karel Piskofove, avtor »Upniki na plan«, bo drevi za premierski abonma. Delo prikazuje lakomnost dedičev, poneveritve najdenih vrednostnih papirjev, in različne zaje zabavne prizore v zvezi s tem dejanjem. Nastopili bodo: v glavni ženski vlogi Nablocka, nadalje Gregorin, P. in V. Juvanovca, Danilova, Rakarjeva, Drenovec, Današ, Bratina, dve divjejši moški vlozi bosta igrala Gale in Brezgar. Režija je prof. Šesta.

»Trideset sekund ljubezni« je izvrstna veseloigra italijanskega komediografa Beneditija, ki jo je vprizorjela naša drama v letošnji sezoni z velikim uspehom. Po daljšem premoru jo bodo ponovili v nedeljo zvečer, po globoko znižanih cenah od 14 din navzdol, ki bodo omogočile vsakomur, da bo preživel zabaven večer.

O P E R A

Torek, 23.: Traviata. Izven. Gostovanje Eve Bandrowske-Turske.

Gostovanje odlične umetnice, Poljakinje, Eve Bandrowske-Turske bo v torek 23. L. m. Pevka bo nastopila v partiji Violeta v Verdijevi operi »Traviata«. »Hamburger Anzeiger« 18. maja 1937 piše o njeni »Traviati«: »...bila je izrednega formata, da z besedami ni moglo izraziti občutja sreče, ki je prevzelo vse gledalce. Morali bi navesti najpomembnejša imena koloratur preteklosti, če bi jo hoteli primerjati. Bandrowska-Turska je osebnost, ki je zmogla pevskega in igralskega ustvarjanja s popolnim obvladovanjem tehnike, kakršno je žal le redko najti. Ta način petja, kretnja in izražanja je najvišji vzpon, ki ga je moglo doseči po popolnem znanju in je to, kar res zasluži ime: umetnost. Njena Violeta je bila umetniško razodetje verdijanske ženske pojave. Moještvo njene umetnosti, pravega belcanta je elektriziralo in očaralo poslušalstvo od parterja do galerije...« Vse umetniške ocene s prvih evropskih in ameriških gledališč omenjajo to umetnico s podobnimi besedami.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 19.: Zaprt.

Sobota, 20. ob 20.: Hollywood. Red D.

Nedelja, 21. ob 20.: Upniki, na plan. Znižane cene. Zadnjič.

R A D I O

Sobota, 20. maja

Ljubljana 12: Plošče. — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Plošče. — 14: Napovedi. — 17: Otroška ura: Nadaljevanje otroške povesti in Mikijeve dogodivščine. — 17.50: Pregled sporeda. — 18: Za delopust igra radijski orkester. — 18.40: Nove umetnine v cerkva kamniškega okraja (g. Fr. Žen). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Dr. Julije Bajamonti, narodnjak XVIII. stoletja. — 19.50: Plošče. — 20: O znanji politiki (dr. A. Kuhar). — 20.30: Vesel živalski krog: V znamenju bika se sonce premika. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Radijski orkester.

Beograd 16.45: Plošče in narodne pesmi. — 20: Narodni običaji. — 21: Orkester. — 22.15: Lahka glasba. — Zagreb 17.15: Orkester. — 20: Skladbe za čelo. — 20.30: Zbor in orkester. — 22.20: Ples. — Praga 20: Vesel večer. — 22.10: Lahka glasba. — Varšava 19.15: Orkester, zbor in soli. — 21: Operetni večer. — 23.15: Ples. — Sofia 19: Mandoline. — 20: Koncert na čelo. — 20.55: Lahka in plesna muzika. — 22.30: Bolgarske pesmi. — Dunaj 12: Orkester. — 16: Vesela muzika. — 18: Dunajske pesmi. — 20.15: Zabaven večer. — 22.30: Lahka godba in ples. — Berlin 19: Vesela muzika. — 20.15: Vojaški večer. — 22.30: Ples. — 24: Nočni koncert. — 25: Čehi 19: Mali orkester. — 20. — Češka glasba. — 22.20: Saksoski orkester. — 22.50: Ples. — Pariz 19: ka glasba. — 20: Prenos opere »Carmen«.

Postani in ostani

Vodnikeve družbe

L. WINDER:

Gospod in Konopišta

Roman o Francu Ferdinandu

(Avtoriziran prevod)

Franc Ferdinand je sprejel nekdanjega učitelja v nepričakovano dobri volji. Resni, mračni mož, ki so njegove oči strašile ljudi s svojim srepim bleskom, je s smejočimi se očmi stopil prišlecu naproti in zaklical: »Nu? Torej se vendar že upamo k levi v brlog? Saj ne grizem, brez skrbi bi bili lahko prišli že prej!« Sedla sta. Namestni škof je dobil smotko in je začel govoriti o starih časih. Nič kaj ni zaupal nadvojvodi dobri volji. V minulih letih je bil pogosto priča, kako se je togotljivi Franc Ferdinand v nekaj minutah na vso moč mučno izpremenil. Mnogokrat je nepreračunljivo kazal sobesedniku prijazen, razigran obraz, nato pa mahoma prestrašil osuplega in nepripravljenega človeka z vulkanskih izbruhov togote. Dr. Marschall je s svojo staro spretnostjo dozdevno neprisiljeno in zanimivo kramljalo o davno minulih rečeh, trudeč se, da bi izpremenil nadvojvodovo veselost, ki morda ni bila prava, v resnično dobro voljo. Franc Ferdinand mu ni segal v besedo, podobna je bilo, kakor da ga z zanimanjem poslušaja; a škof je strahoma opazil, da so njegovi prsti, med tem ko se je izpodbudljivo smehljaj, živčno bobnali po namiznem prtu, prav kakor delajo slabi gledališki igralci. Čez nekaj minut je smehljaj izginil s prestolonaslednikovega obraza. Dr. Marschall je premolknil in dejal: »Te stare zgodbe dolgočasijo vašo cesarsko visokost.«

»Nikakor ne,« je živahno rekel Franc Ferdinand. »A prav za prav sem hotel govoriti z vami o nečem drugem.«

»Torej, v božjem imenu: naj pride, kar mora priti,« je pomislil dr. Marschall.

Franc Ferdinand si je pomaknil stol bliže k škofu in je govoril o spletkah, ki sta jim izpostavljena on in Zofija. Pripovedoval je, da puščajo zadnje dni Zofijo pri miru, a da mora zato on toliko več pretrpeti od raznih nenapravih svetovalcev. Posebno visoka duhovščina pritiska nanj. Če se bo to nadaljevalo, mu bodo pristudili vso njegovo pobožnost, vse njegovo razmerje do cerkve, ki je od rane mladosti čisto in odkritosrčno. Dalj ko je Franc Ferdinand govoril, huje ga je zanašala jeza. Besno je planilo iz njega, da ni čudo, če ga pušča njegova lastna rodbina na cedilu; tu velja pač samo cesarjeva volja. Toda duhovščina opravičljiva s pravo zagrizenostjo posle dvorske kamarile in ga obstrlejuje z najtežimi topovi, kakor da bi kanil storiti strašen zločin. »In vendar ni zločin, sam Bog ve, da ne!« je vzkliknil in razburjeno mahnil z rokami. »Če se oženim z žensko neomadeževanega slovesa iz prastarega plemiškega rodu, ne more nihče trditi, da bi bilo v tem kaj bogokletnega!«

Debele potne kaplje so mu visele na čelu. Tudi obraz dr. Marschalla se je pokrival z znojem. Niti z najmanjšim gibom se ni upal namigniti, kakšen je njegov pogled na stvar. Trenutek odločitve se je neusmiljeno bližal, a duhovski svetovnjak, ki je bil drugače tako samozavesten, še vedno ni vedel, kaj poretje nadvojvodi. Vedel je le, da mora izbirati med nadvojvodovo nemilostjo in nemilostjo samega cesarja.

Rad ni imel nadvojvode nikoli; Franc Ferdinand mu je bil zmerom samo važna oseba, ki ji je bila Previdnost namenila, da utare neznanemu vaškemu kaplanu pot do najvišjih cerkvenih dostojan-

stev ter vrne cerkvi, ki jo preganja neugodnost novega časa, vso nekdanjo slavo in oblast. Tisti, ki je vodil princa in mu svetoval, je bil vedno le politik; tega se je zavedal od prvega trenutka. Kot politik je sam pri sebi zavračal vsakršno čustvenost. Zmerom si je prizadeval, da bi nadvojvodi kar najbolje svetoval in kar najbolje skrbel zanj. Bolni mladi človek se mu je smilil, je časih ganil njegovo srce; toda vztrajno zanimanje duhovnega učitelja za usodo tega nevarnega življenja ni izviralo iz ljubezni, komaj da iz sočutja, ampak edino iz častihlepija, iz zavzetosti za velik cilj, ki je bil dr. Marschallu nenehoma pred očmi. Zdaj pa, v tem trenutku odločitve, so ga obsula čustva, ki jim ni sicer nikoli dajal oblasti nad seboj. Zrl je na nesrečnega človeka, ki je pričakoval od njegove pomoči. Videl ga je kot dečka, mahoma se je zavedel, da ni nesrečni deček, ki je bil postal nesrečen mož, nikoli imel prijatelja, še tovariša ne. »Da sem ga imel rad, bi bil manj nesrečen,« je pomislil dr. Marschall; »moje zakrknjeno srce mu ni bilo nikoli odprto, niti danes mu ni. Ni prav, da mislim na svoje načrte, ni prav, da gledam na svojo korist, kadar išče nesrečen človek pri meni zavetja. Vse moje življenje bo umazano, ako zdaj zamudim svojo človeško dolžnost.« — A hkratu je preplavila namestnega škofa, ki se ga je bilo dotaknilo čisto čustvo, množica morečih misli, ki mu že vse od avdiencie pri cesarju niso dale spati. »Ta človek, ki se mi je zmerom bolj odzveval, bo razdeljal smisel mojega življenja,« je pomislil; »njemu je mar samo žene, ki jo ljubi, drugo me je vse eno. Kje ima pravico, da bi zaradi ženske, ki je mimo tega čez tri, štiri leta najbrže ne bo več ljubil, ker se bo v teh treh, štirih letih postarala in osula, uničil velikanske načrte, ki so spojeni z njegovo osebo. To ni zasebnik, ki bi smel poslušati vsakršno nagnjenje. Samo moliti morem zanj, a pritrčiti mu ne morem. Na vse, kar mu je

sveto, ga bom zaklel, naj ne vzame te ženske za ženo. Stori bom, kar cesar hoče; in nesrečnež me bo imel za Judeža. To moram vzeti nase; trud in delo treh desetletij sta bila zaman, s tem se moram sprijazniti. In prav zdaj, v tem strašnem trenutku se mi zdi, da bi ga mogel imeti rad, nesrečnež, ki dela še mene nesrečnega. Najrajši bi padel pred njim na kolena in ga prosil: Nikar ne onesrečite sebe in mene!«

Dr. Marschall je zadržal svoje misli; že nekaj minut ni bil poslušal nadvojvode, ki je ves čas zelo razburjeno govoril. Zdaj ni vedel, ali je nadvojvoda že izrekel odločilno vprašanje. Mahoma je nastal v sobi velik molk.

Franc Ferdinand ga je pričakujoče gledal. »Torej?« je nekam strašno glasno zaklical nadvojvoda.

Namestni škof se ni ganil. »Zakaj ne odgovorite?«

Ta, ki je kričal, je bil spet neobrzdani deček bivših dni. Dr. Marschall se je zagledal v bujne brke razsajajočega moža. »Ko bi bil še otrok, ki sem ga tolikokrat potolažil, bi mu lahko odgovoril,« je menil sam pri sebi; »toda iz otroka se je razvil strašen mož. Bojim se ga.«

Namestni škof je samo še želel, da bi končal muko te minute. Pobesil je oči in rekel: »Vaša cesarska visokost me pozna že dolgo...«

Franc Ferdinand je nestrpno mahnil z roko in posmehljivo, dozdevno mnogo mirneje rekel: »Se-le danes vas bom spoznal.«

»Vaša cesarska visokost me pozna dovolj dolgo,« je vnovič začel namestni škof, »in lahko ve, da mi ni bilo pred očmi nikoli nič drugega kakor blagor vaše cesarske visokosti. Tudi v tem trenutku morem samo blagru vaše cesarske visokosti priznati zadosten pomen, da določim pravo rešitev. Ako mi vaša cesarska visokost zaupa...«

Mali oglasi

Letovišče

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din.

Popolno

privatno oskrbo z dobro hrano in to v bližini žel. postaje, cerkve in gozda, isčeni za dve osebi za daljšo dobo v mirnem kraju na Gorenjskem. Ponudbe s ceno na ogl. odd. Jutra pod »Prijetne počitnice«, 12582-38.

Kampanje

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din.

Vabim stranke

v Delavsko ulico 16, Zlatne cene. Privatni avto na razpolago. Ani Plohi, Maribor, 12586-18.

Službo dobi

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din.

Tri krojaške

pomočnike za boljše veliko delo in male komade, sprejme za takojšen nastop: Lado Setine, Novo mesto, 12543-1.

Vzgojiteljica

zdravo, popolnoma izobraženo v francoski, sprejme preko poštice k 2. gimnaziji. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Večje mesto na deželje«, 12546-1.

Kuhar

(prvovrstna moč) dobi mesto za letovišni hotel, Poletna in zimski sezoni. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gorenjsko«, 12571-1.

Fant

služil pri konjenici, priden, pošten, dobi boljše stalno mesto. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra, 12573-1.

Dobrega

cirkularista potrebujem, Nastop službe takoj. Plača po dogovoru. Parna žaga Cvar, Ravne, p. Kočevska reka, 12551-1.

Brivskega

pomočnika izpomagača za en teden, išče za takoj »Salon Venca, Gradisce 4, 12584-1.

G. I. Rotman:

S Pegazom — okrog sveta

Urejuje Davorin Ravljen.

Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inšeratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen.

Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inšeratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen.

Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inšeratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen.

Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inšeratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen.

Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inšeratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen.

Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inšeratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen.

Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inšeratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen.

Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inšeratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen.

Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inšeratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen.

Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inšeratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

Uradnica

z večletno industrijsko prakso, z odličnim izpizovalom, želi prenesti službo za 1. julij ali kasneje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vestna in skromna«, 12576-2.

Brivski pomočnik

dobri delavec išče službo v boljšem salonu. Gre tudi za sezono. Nemec Adolf, Cakovce, 12588-2.

Vajenci(ke)

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din.

Pekovskega vajenca

14-16 let starega, za takojšen nastop, isčeni. — Vsa oskrba v hiši. Intihar Ivan, Nova vas pri Rakcu, 12552-44.

Frizersko vajenko

sprejme takoj salon Izabela, pod Trnovo 2, Ljubljana, 12604-44.

Zasluzek

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din.

Vsaki osebi, družini

nudi stalni zaslužek doma »Marica, izdelovalnica nogavic in pletenin. Maribor, 123-2.

Potniki

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din.

Prevzame

zastopstvo manufakturne, pletene ali galanterijske stroke proti proviziji za mesto Novi Sad. Miković Marko, Novi Sad, Škeričeva 13, 12555-5.

Potnike

za prodajo moškega perila za dravsko, savsko, primorsko, zetsko banovino, sprejme takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra provizija«, 12575-5.

Pridelki

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din.

Sveže črešnje

la, trde, kg din 4 in 4,50, košarice 30-40 kg. Piščanec komad din 9, zaboji po 25 komadov, razpoložljivi fiksni organizem tako, da postane človek spet močan in za delo sposoben. — Brezplačno delajno literaturo, zahtevajte: Beograd, Masarykova 9, Miloš Marković. — »Ka-Le-Fluide« se dobiva v lekarnah. — S. br. 10537-33.

Kupim

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din.

Poljskih tračnic

ca 7 kg na meter, kupim ca 200 m. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tračnice«, 12486-7.

INSERIRAJ

V »JUTRU«!

INSERIRAJ

V »JUTRU«!

INSERIRAJ

V »JUTRU«!

INSERIRAJ

V »JUTRU«!

INSERIRAJ

V »JUTRU«!

INSERIRAJ

V »JUTRU«!

INSERIRAJ

V »JUTRU«!

INSERIRAJ

V »JUTRU«!

Prodaj

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din.

Štorja za strop

betonsko in drugo železo, rezana pločevina, cement in vsa druga železna stala po nizkih cenah na zalogi! FR. STUPICA, Ljubljana, Gosposvetska 1, 1241-6.

Pohištvo

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din.

Elegantno jedilnico

s kavcem, v najsolidnejši izdelavi, ugodno proda — Krže Franc, pohištvo, Vrhnika. Ogleda se na zalogi v Ljubljani, Prečna ul. 6, 12597-12.

Kapital

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din.

Denarni zavod

malega človeka je hranila posojilnica »MOJ DOM«, Ljubljana, Dvorakova ul. 8. Posojila, ugodni pogoji. — Hranilne vloge — visoke obresti. 178-16.

Družabnika

s oca 150.000 din sprejme trgovsko podjetje. Zadržan verzanj potni k. Ponudbe na ogl. odd. Jutra v Mariboru pod »Rentabilno«, 12592-16.

Obrt

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din.

Trajne kodre

z najprejstnim aparatom »Wella 1939«, Salon Pajda, Brežice, 12559-30.

Shramba in

popravilo krzna čez poletje po ugodnih cenah pri L. KOT, krmnarstvo, Ljubljana, Mestni trg 5. — Telefon 20-05. 183-30.

Naročniki »JUTRA«

za 10.000 din.

Živčno razrvanim

Sodobni človek živi v prilikah skrajne živčne napetosti: depresija, nespečnost, prečasnica ostarelost — Glej, to je danes, na čimer mnogi trpe. Medtem je znanstveno dognano, da uravnotežena ekstrakt »Ka-Le-Fluide« živčni sistem in krepki organizem tako, da postane človek spet močan in za delo sposoben. — Brezplačno delajno literaturo, zahtevajte: Beograd, Masarykova 9, Miloš Marković. — »Ka-Le-Fluide« se dobiva v lekarnah. — S. br. 10537-33.

ZAHTEVAJTE

Fromms Act

GUMU

v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah

Dobro obrit-dobro volje!

ROT BART

LAŠČ. ZNAMKA

ROT BART

ROT BART

ROT BART

ROT BART

ROT BART

ROT BART

ROT BART

ROT BART

ROT BART

ROT BART

ROT BART

ROT BART

ROT BART

ROT BART

ROT BART

V najem

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din.

Pozor, gostilničarji!

Dalmatince v zvezi v najem gostilni takoj ali po dogovoru v Ljubljani ali okolici. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dalmatince«, 12569-17.

Posest

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din.

Hišo ali vilo

kupim v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gotovina 150.000«, 12578-20.

Posestvo,

mlin z žago lenecanjko na 4 liste, poleg lep postovo v industrijskem kraju radi boljši napreda. Poizve se pri J. Oražem, Ljubljana, Moste, 12540-20.

Stanovanje

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din.

Enosob. stanovanje

s kopalnico, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra, 12574-21.

Stanovanja

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din.

Mladoporočnica

isčeta stanovanje (kuhinja, soba in kabinet). Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalna najemnika«, 12580-21a.

Enosob. stanovanje

ali garsonjero v sredini mesta za takoj ali pozneje, išče uradnica. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Starejša«, 8418-21a.

Naročniki »JUTRA«

za 10.000 din.

Živčno razrvanim

Sodobni človek živi v prilikah skrajne živčne napetosti: depresija, nespečnost, prečasnica ostarelost — Glej, to je danes, na čimer mnogi trpe. Medtem je znanstveno dognano, da uravnotežena ekstrakt »Ka-Le-Fluide« živčni sistem in krepki organizem tako, da postane človek spet močan in za delo sposoben. — Brezplačno delajno literaturo, zahtevajte: Beograd, Masarykova 9, Miloš Marković. — »Ka-Le-Fluide« se dobiva v lekarnah. — S. br. 10537-33.